

Justerat tisdagen den 9 mars 2004

Conny Andersson

Inger Linge

Tore Lidbom

§ 53

Inledning

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades varvid närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades i enlighet med bilagda uppropslista, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 54

Kungörelse

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 20 februari 2004 till fullmäktiges ledamöter och ersättare och länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Tillkännagivande om sammanträdet infördes den 24 februari 2004 i tidningarna på sätt fullmäktige beslutat.

Det antecknades att sammanträdet utlysts i laga ordning.

§ 55

Justering

Att jämte ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras tisdagen den 9 mars 2004.

§ 56**Diskussion om ekonomiska förutsättningar i samband med samman-
slagningen av Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus AB
samt beslutsprocesserna**

LS 0402-0367

Anf. 1-44

Under debatten yttrade sig landstingsråden Ingela Nylund Watz, Chris Heister, Birgitta Rydberg, Birgitta Sevefjord, Stig Nyman, Bengt Cedrenius, Dag Larsson och Christer G Wennerholm, Anders Lönnberg, Gunilla Helmersson, Georg Gustafsson, landstingsråden Maria Wallhager, Anna Berger Kettner och Inger Ros, Pia Lidwall, Lena-Maj Anding samt Margareta Cederfelt.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 21.55

Vid protokollet

Peter Freme

Yttranden vid landstingsfullmäktiges extra sammanträde den 2 mars 2004

§ 53 Inledning

Ordföranden: Kommunallagen är tydlig: Om en tredjedel av fullmäktiges ledamöter så begär ska det kallas till ett extra fullmäktigesammanträde.

Sedan jag har konstaterat att gruppledarna för Folkpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna har begärt ett extra sammanträde har jag därför kallat till dagens sammanträde.

Jag förklarar detsamma öppnat.

§ 56 Diskussion om ekonomiska förutsättningar i samband med sammanläggningen av Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus AB samt beslutsprocesserna

Ordföranden: Eftersom det inte har träffats någon överenskommelse om upplägget av debatten vill jag föreslå att vi enligt arbetsordningen fördelar ordet i turordning efter det antal ledamöter som partierna har i fullmäktige.

Under de inledande anförandena tänkte jag inte bevilja några repliker, utan var och en av gruppledarna – talesmännen och taleskvinnorna – får orubbat hålla sitt inledningsanförande. Därefter kommer jag att tillåta repliker, och då fördelar vi replikerna efter partiernas storleksordning.

Så långt kan vi från presidiet strukturera debatten. Vad därefter sker är lite svårt att bedöma. Vi hoppas dock att samtliga talare i församlingen försöker hålla sig till det som är föremål för kvällens debatt. Går ni alltför långt åt sidan kommer vi från presidiets sida att försöka föra er tillbaka till ordningen.

Anförande nr 1

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, ärade fullmäktigeledamöter! Såvitt jag kan förstå är anledningen till debatten den begäran som den 17 februari kom från de borgerliga oppositionspartierna. Efter att ha studerat den lite noggrannare kan jag i huvudsak se tre motiv till förslaget om att hålla det här extra mötet, och jag tänkte försöka kommentera dem i min inledning.

För det första hänvisas till en tidningsuppgift från den 13 februari som är missvisande. Den handlar om kostnaderna för sammanläggningen av Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus.

Att den berörda tidningens uppgifter om en kostnad på 716 miljoner kronor inte var korrekt framgår av den promemoria som har blivit utsänd till fullmäktiges ledamöter, men det framgick även vid den muntliga information som lämnades av biträdande landstingsdirektören i samband med landstingsstyrelsen senaste

sammanträde. Måhända var oppositionens landstingsstyrelseledamöter inte tillräckligt uppmärksamma under den informationen. Det kan möjligen förklara det upplevda men felaktiga intrycket av brist på öppenhet.

För det andra framförs i den skriftliga begäran svepande påståenden om bristande demokratisk insyn. Det är dock lite oklart vad som menas. Handlingen i beslutsärenden följer exakt samma rutiner som har varit rådande under lång tid och många mandatperioder i landstinget.

I det aktuella fallet med omställningskostnader med anledning av sammanläggningen av Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset kan konstateras att tjänstemannaberedningen inte var avslutad vid tidpunkten för publiceringen av artikeln i Svenska Dagbladet. Innan ett beslutsunderlag föreligger borde det rimligen vara omöjligt att lämna fullständigt information till vare sig majoriteten eller oppositionen.

Den ordning som hittills har varit rådande i landstinget, oberoende av majoritet, innebär att landstingets tjänstemän först utarbetar ett beslutsunderlag och att partierna därefter tar ställning. Oppositionens nu tagna initiativ till den här debatten förefaller vara ett krav på en extrem politisering av ärendeberedningen i landstinget, med innebörden att politisk debatt ska föras med tjänstemännen under beredningsfasen av ett ärende. En sådan hantering tycker jag är synnerligen oseriös.

För det tredje avslutas de borgerliga partiernas begäran med påståendet att ingen dialog finns i praktiken mellan majoritet och opposition. Det förvånar mig. Vi har – till skillnad från vad som var fallet under föregående mandatperiod – en upparbetad dialog inom ramen för allmänna utskottet. Därtill genomför vi numera gruppleदारöverläggningar i en omfattning som verkligen inte har förekommit under föregående mandatperiod.

Om oppositionen samlat anser att detta kan beskrivas så att ingen dialog förekommer blir man närmast förundrad. Om det verkligen är oppositionens uppfattning är det knappast meningsfullt att fortsätta med vare sig diskussioner i allmänna utskottet eller gruppleदारträffar med den täta frekvens som nu råder. Eller var det kanske så att pennan slant, när begäran om extra möte författades? Det vore bra med ett besked från oppositionspartiernas respektive gruppleदार på den punkten.

För vår del är vi helt inställda på att inte stänga några dörrar utan fortsätta att eftersträva dialog i långsiktiga och viktiga frågor.

Ordförande, fullmäktigeledamöter! De borgerliga partierna har redan gjort klart att de motsätter sig det offensiva grepp som sammanläggningen av Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus innebär. Det är att beklaga.

Det nya Karolinska Universitetssjukhuset rymmer nämligen en stark vision av utvecklingskraft för framtidens sjukvård, utbildning och forskning. Den medicinska och medicinsk-tekniska utvecklingen vinner fort nya rön. Utgångsläget i Sverige och Stockholmsregionen i den internationella konkurrensen är visserligen gott, men förmågan att upprätthålla en sjukvård och forskning i världsklass kan inte tas för given.

Vi behöver kraftsamla. Utmaningarna är många, och resurserna är samtidigt begränsade. Nyckeln till framgång är profilering och koncentration av våra resurser.

Nu finns det en gemensam ledning för Karolinska Universitetssjukhuset som har uppgiften att genomföra en större grad av samordning och profilering. Steg för steg måste en resurskoncentration åstadkommas. Annars riskerar vi att sprida de begränsade resurserna alltför brett och därmed halka efter i utvecklingskraft.

De borgerligas bevarandepolitik är därför inte hållbar. Det finns nämligen också ekonomiska vinster att hämta i en ökad grad av arbetsfördelning mellan de två sjukhusen, som innebär att satsade resurser kan användas mer effektivt. Det sistnämnda har också – precis som jag sade i budgetdebatten – varit avgörande för att majoriteten lade in förslaget om en sammanläggning i budgeten för 2004.

Alla åtgärder som leder till ett mer effektivt användande av skattebetalarnas pengar måste genomföras snabbt för att balansera ekonomin. Därför går det inte – med tanke på den rådande ekonomiska situationen – att dra den här typen av förändringar i långbänk.

Ordförande, fullmäktige! Sammanläggningen av Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset kommer att leda till stora besparingar och är en del av arbetet för att varaktigt sänka kostnadsnivån inom landstinget. Besparingarna består till stor del av personalrationaliseringar.

Att det uppstår omställningskostnader när man gör strukturförändringar och minskar personalstyrkan är självklart. Stockholms läns landsting måste självfallet se till att de som blir friställda inte lämnas i sticket utan någon åtgärd. Men de kostnader som uppstår för övertalig personal är en engångseffekt, medan den bestående besparingen är mångårig och omsluter över en halv miljard kronor årligen.

Ordförande, fullmäktige! Vi är nu på väg att bringa balans i landstingets sönderkörda ekonomi och kommer inom de närmaste dagarna att kunna presentera en årsredovisning som pekar på ett kraftigt förbättrat resultat för landstinget och ett trendbrott för kostnadsutvecklingen. Utan resoluta åtgärder som faktiskt ger effekt på kostnadsmassan når man inte balans.

Det krävs dessvärre minskad personalvolym för att ekonomin ska gå ihop. De flesta inser nog det. Jag kan bara beklaga att vi här i landstinget tyvärr lider av en opposition som nu uppenbarligen inte försitter tillfället till populism utan ekonomiskt ansvar.

Anförande nr 2

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Vi har tillsammans med Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna begärt det här extra fullmäktigemötet för att få upp korten på bordet. Vi i den moderata gruppen tycker att beslutet om sammanslagningen av Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset är en exempellös hantering av både människor och oss alla som sitter här och ska fatta beslut.

Beslutet mötte oss som beslutsfattare första gången i samband med budgeten i höstas. Det fanns inget underlag för att fatta beslutet, utan det fanns bara förhoppningar om vad detta skulle leda till. Det var ett av de ”snabbspår” som togs fram för att kunna redovisa en budget i balans.

Det arbete som har bedrivits inom ramen för allmänna utskottet när det gäller sjukvårdens framtida struktur i organisationen – det som först var SNUS-utredningen och sedan blev 3S-utredningen – skulle just ha till uppgift att ta upp de här stora diskussionerna, titta på vad man kunde göra, se på konsekvenserna och vad de kunde leda till och sedan fatta beslut.

Nu är det som om man kastar in jästen efter degen. Först fattar man beslut, och sedan försöker man klä beslutet med innehåll.

När budgeten hanterades i november krävde oppositionen återremiss. Det gjorde vi därför att vi tyckte att det var oansvarigt att fatta beslut utan några konsekvensanalyser och utan att kunna ange en enda omställningskostnad.

Hade ni hanterat den återremissen med ansvar hade ni tagit er tid och återkommit till fullmäktige med ett grundläggande underlag för att kunna fatta beslut. Men det gjorde ni inte, utan med vändande post – med handlingar som inte hade med sammanslagningen att göra och som ni presenterade en och en halv timme före sammanträdet – drev ni igenom beslutet, utan att det egentligen hade något riktigt innehåll.

Det var som om ni hade tagit alla papper som låg på skrivbordet, slagit ihop dem till en tjock bunt, lagt dem på landstingsfullmäktiges bord och sedan fattat beslut.

Det fanns till och med landstingsråd som innan sade: Vi har ett så gediget underlag. Det är inga problem. Det materialet kan vi plocka fram och redovisa, så att vi kan fatta det här beslutet. Det fanns också ledamöter i den här församlingen som sade: Nu tycker vi att vi har fått underlag för att kunna fatta beslut.

Sedan fattades beslutet om sammanslagningen. Vi ställde fortfarande frågor om omställningskostnader och konsekvensanalyser. Fanns det något annat sätt att uppnå besparingarna på? Kunde man göra på något annat sätt för att uppnå det som ni säger är viktigt och som även vi tycker är viktigt, nämligen att kunna ligga i framkant, att finnas med i den medicinsk-tekniska utvecklingen, att kunna få en kvalitet på vården som gör att de som är i behov av vård i den här regionen får den allra bästa vården.

Är det en sammanslagning som är det allra bästa beslutet för att åstadkomma det? Vi ifrågasatte det. Men inte ens den erfarenhet som kanske är den allra starkaste, erfarenheten från Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg, som visade att det inte alls blev något framgångsrikt beslut, räckte. Sammanslagningen där har lett till stora problem. Sedan Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Mölndals sjukhus och Östra sjukhuset slogs samman 1997 har sjukhuset gått med underskott varje år.

Trenden internationellt är inte stora sjukhus, utan den trenden är precis det motsatta: småskalighet men samarbete, kompetenscentra och specialisering.

Ingenting av det fanns som underlag för beslutet, utan beslutet om sammanslagningen drevs igenom här i fullmäktige den 9 december 2003. Vi har hela tiden ställt frågor. I allmänna utskottet fick vi ingen redovisning av några omställningskostnader och inte heller någon redovisning av innehållet i de besparingar som ska ge ungefär 500 miljoner kronor år 2005 och 600 miljoner kronor 2006. Vi fick inte höra någonting om det heller.

Vi har inte fått svar på de frågor som vi har ställt. Vi har i stället läst på tidningarnas löpsedlar vad omställningskostnaderna skulle kunna vara.

Då säger Ingela Nylund Watz att hon inte förstår att oppositionen inte har lyssnat på landstingsstyrelsens sammanträden, för där gavs det ju korrekt information. Om vi hade lyssnat ordentligt hade vi inte behövt kräva detta extra fullmäktigesammanträde, menade hon.

Men den information som gavs i landstingsstyrelsen stämmer inte med den promemoria som ligger till grund för diskussionen i dag. Den promemorian vidimerar i stort sett det som stod i Svenska Dagbladet den 12 eller 13 februari eller vilket datum det var, och de uppgifterna kom från styrelsen i Karolinska Universitetssjukhuset.

Anders Lönnberg, som jag förmodar kommer att gå upp i debatten senare, hade ingen aning om de siffrorna när de presenterades eller när man ringde upp från Svenska Dagbladet. Bengt Cedrenius sade att han inte trodde att det gällde så mycket pengar. Man får diskutera och förhandla om det, sade han till tidningen. Men vi har inte en enda krona avsatt till detta i budgeten, sade Bengt Cedrenius.

Hela tiden har uppgifterna i det här ärendet förändrats från dag till dag. Det har varit dagsnoteringar för omställningskostnaderna och de besparingar som det ska bli. Det har förändrats hela tiden.

Vi som tillhör oppositionen gör inte detta för att åstadkomma någon politisk cirkus, för att vara särskilt opportunistiska eller vad det nu skulle vara, utan vi är det verktyg som allmänheten har för att få insyn i det här ärendet. Det är väl rimligt att man får veta vad ärendet innebär!

Det handlar om 700 miljoner kronor och om 1 300 personer på Karolinska Universitetssjukhuset som ska avskedas. Merparten av dem är sjuksköterskor, undersköterskor och läkare som arbetar i sjukvården varje dag för att erbjuda invånarna i regionen en bra sjukvård.

Men dem ska ni nu sparka. Trots att vi står inför situationen att vi kommer att behöva mer sjukvårdspersonal framöver är dessa personer enligt majoriteten personer som inte gör någon värdefull insats utan ska friställas, omplaceras eller få avgångsvederlag eller avtalspension.

Kostnaden för detta är egentligen den enda kostnad som majoriteten tar upp och tänker belasta bokslutet för 2003 med. Det handlar om de avtalspensioner som kommer att bli konsekvenserna av att ett antal människor på de här två sjukhusen inte längre behövs i verksamheten.

Sedan är det som om Ingela Nylund Watz vore totalt lomhörd. Efter det att redovisningen av omställningskostnaderna kom har det kommit en svidande kritik från revisorerna när det gäller budgetarbetet i höstas. I någon mening kan man säga att revisorerna inte tycker att man har gjort rätt på någon punkt. De tycker precis som vi i den meningen att man faktiskt bör ta reda på vad man tänker fatta för beslut innan man fattar beslut. Det säger också revisorerna. Man borde ha gjort en utredning. Man borde ha tittat på konsekvenserna. Man borde ha tittat på alternativ innan man fattade beslut. Men det har man inte gjort, utan man har fattat beslut utan att veta konsekvenserna, utan att känna till omställningskostnaderna.

Jag undrar hur många av er här i salen som ändå inte hade ställt frågan till era gruppledare och era landstingsråd i majoriteten om ni hade vetat om de här kostnaderna. Vad hade ni gjort för de här pengarna i stället? Hade man kunnat göra som revisorerna sade? Hade man kunnat ägna sig åt ett offensivt utvecklingsarbete? Hade man kunnat arbeta med vardagsrationalisering, som revisorerna säger? Eller är det så att sammanslagningen egentligen var någonting som ni hade bestämt redan från början, och sedan skulle den bara drivas igenom. Ni hade egentligen ingen aning. Ni ville bara göra detta. Och så säger ni att ni ska spara 500 miljoner nu och nästa år 600 miljoner. Men ni har inte redovisat på något sätt hur ni ska få hem de här besparingarna. Det är fortfarande inte redovisat.

Sedan säger Ingela Nylund Watz i sin inledning: Om oppositionen har den här synen undrar jag egentligen om vi ska fortsätta med allmänna utskottets sammanträden, för det är ju där vi diskuterar de här frågorna. Men det är ju det som vi har frågat oss hela tiden. Vad är kvar av 3S-utredningen? Vi känner ju inte att vi ingår i ett meningsfullt arbete när det gäller sjukvårdsstrukturen i den här regionen, eftersom ni driver igenom det ena efter det andra utan att se på konsekvenserna.

Om man ska fatta beslut om en sammanslagning, och jag kan ha respekt för att man kan fatta det beslutet om man har era utgångspunkter, kommer det efter att man har gjort den här utredningen färdig. Titta på konsekvenserna för närsjukvården! Ta fram de fallbeskrivningar som jag har begärt flera gånger om! Vad händer med vardagsakutsjukvården? Men ni har inte gjort det. Ni har i stället plockat det ena efter det andra, så det finns skäl för oss i oppositionen att fråga oss: Vad finns kvar av den här utredningen? Vilka möjligheter har vi att vara med och fatta beslut? Eller är det så att samhörigheten och samsynen bygger på att vi lägger oss ned och säger okej, vi kör, vi låter er driva detta så får vi se hur det går. Men så kan man inte bedriva ett seriöst arbete när en sådan här sammanslagning påverkar sjukvården i den här regionen under årtal framöver. Den får konsekvenser för patienter, för personal och för sjukvårdsstrukturen framöver.

Revisorerna säger att som en följd av tidspressen gavs det inte utrymme för ett riktigt arbete. Metod och analys har förenklats, säger revisorerna. Om man vill åstadkomma de besparingar som man säger med sammanslagningen borde argumentationen för den vara stark och övertygande.

Men som jag sade finns inte de underlagen, ingen argumentation, inga kalkyler, ingenting. Det är bara tomt och innehållslöst. Det är det som gör oss så himmelens upprörda och uppretade.

Förra gången vi förde den här diskussionen och när vi har haft frågan uppe både i allmänna utskottet och i landstingsstyrelsen har man sagt att man inte riktigt kan jämföra Sahlgrenska universitetssjukhuset med Stockholm. Däremot pågår det diskussioner nere i Skåne om att slå samman Malmö och Lund. Men när vi talar med våra vänner nere i region Skåne säger de att de har kommit fram till att det inte ligger något värde i att slå samman Lund och Malmö, trots att de har kortare avstånd än vi har mellan Karolinska och Huddinge sjukhus. Skälet till det, säger de, är att det är en sådan liten del av de två sjukhusen som arbetar med högspecialiserad vård. Det mesta är vanlig akutsjukvård, och då finns det ingen anledning att slå samman de här sjukhusen.

Vad ligger då till grund för det? I den meningen är forskningen entydig. Det finns som jag sade ingen effektivitet i stora sjukhus. Tvärtom säger man att gränsen går någonstans vid 125–500 sängar. Har man fler tenderar verksamheten att bli ineffektiv. Vi kommer att ha 17 000 platser på detta gigantiska sjukhus. Förlåt, det ska vara 1 700. Det upplevs, ska jag säga, rent känslomässigt som om det vore 17 000 platser, men det är 1 700, och det är alldeles för mycket det också.

När det gäller omställningskostnaderna säger Dag Larsson i gårdagens Stockholmstidning att skälet till att man inte har preciserat omställningskostnaderna är att man just nu förhandlar med regeringen om ett bidrag. Ska man förutsätta att det var rätt citerat i tidningen i går innebär det att det är regeringen som ska avgöra storleken på omställningskostnaderna, inte någon form av analys och utredning här i landstinget. Ingela Nylund Watz ska gå till Lars-Erik Lövdén, Bosse Ringholm och Göran Persson, niga vackert och hoppas att få bidrag till de här omställningskostnaderna. Men eftersom hon inte vet än hur mycket det blir kan ni inte tala om hur stora de här omställningskostnaderna är. Det är ju rätt orimligt om det är så Dag Larsson menar när han pratar med Stockholmstidningen och säger att storleken på omställningskostnaderna förhandlar vi just nu med regeringen om.

Jag vill ställa några frågor till Ingela Nylund Watz. Kommer 700 miljoner kronor att räcka? Finns det mer än det som landstingsdirektören i sin promemoria anhängiggjort? När jag går igenom protokollet från Karolinska Universitetssjukhuset ser jag att det finns kostnader där som inte finns med i den promemoria som ligger på bordet i dag. Det är 45 miljoner för avbolagisering av Huddinge sjukhus. Det är 15 miljoner för en förstärkt IT-säkerhet, som man säger är nödvändig vid ett sådant här stort sjukhus. Det finns inte heller med i den promemoria som vi har framför oss. Det är 60 miljoner kronor. Finns det ytterligare kostnader som inte tagits med utan kommer senare? Nu har ni möjlighet att ge klarhet i detta i stället för att bara vara nonchalanta mot oss i oppositionen.

Sedan säger ni, och det säger ni i tidningarna också, att mycket av det här inte är omställningskostnader. Mycket är sådant som vi skulle göra i alla fall. Men det är som Bengt Cedrenius säger, det finns inte en enda krona i budgeten avsatt för det.

Hur stora är omställningskostnaderna, och vilka kostnader är inte omställningskostnader utan kostnader för sådant som ni skulle ha gjort i alla fall, som borde ha funnits med i budgeten för 2004? Det är ju viktigt att veta hur stort belopp 2004 års budget de facto är underbalanserad med, eftersom man inte har tagit upp en enda krona.

Är de 400 miljoner som är ospecificerade för 2005 och de 500 miljoner som är ospecificerade för 2006 de 1 305 tjänster som ni ska dra in? Är det detta som är de ospecificerade besparingarna? Ville man inte tala om det när man fattade beslut om budgeten i november och följdbeslutet den 9 december? Var det så att man förstod att det skulle bli rätt stor kritik om man talade om att det var 1 305 personer som skulle friställas vid de här två sjukhusen som en konsekvens av sammanslagningen? Därför skrev man bara ospecificerade besparingar som en följd av 3S-utredningen och det som skulle kunna komma fram senare.

Låt mig säga avslutningsvis att vi från Moderaterna noggrant kommer att följa det här ärendet. Vi tycker att det är hanterat på ett exempellöst sätt, som jag sade inledningsvis. Så här får man inte fatta beslut, på så lösan sand. Om det visar sig, som vi befarar och är rädda för, att det här kommer att leda till de svårigheter som vi har sett vid andra sjukhus som har gjort de här sammanslagningarna, att vi får ökade kostnader, att vi får mindre effektivitet, att vi får ökad byråkrati, att vi får svårstyrda kolosser som innebär att personalen får en arbetssituation som gör att ohälsan växer och det blir svårt att behålla personal och om vi dessutom ser att köerna kommer att växa är inte vi främmande för att pröva den här sammanslagningen igen. Vår utgångspunkt är att den sjukvårdsstruktur vi ska ha i den här regionen, i vårt landsting, ska ha till uppgift att tjäna sjukvården i den meningen att vi ska åstadkomma den bästa sjukvården med den bästa kvaliteten för människorna så att de känner att de får vård i tid och att de får vård utan långa köer. Vi är beredda att pröva det här beslutet om konsekvenserna blir de som vi befarar.

Anförande nr 3

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande och landstingsledamöter! Det är nödvändigt att fullmäktige för en diskussion om grunderna för demokratin, om grunderna för vilket beslutsunderlag som det är rimligt att ledamöter får ta del av inför beslut. Jag blev förvånad över den konfrontativa ton som finanslandstingsrådet valt i sin inledning.

Detta extra fullmäktige är inte ett möte vi begärt för att gnälla. Det är inte oppositionens ilska över att vi är i opposition, även om vi kanske kan hålla med om att vi inte hurrar för det. Det handlar om oppositionens, allmänhetens och mediernas möjligheter att få insyn. Det handlar om våra arbetsformer, om huruvida vi vill ha en dialog och lyssna till varandra, om vi vill lyssna till sakargument. Det handlar även om den underliga situation som uppstår då tjänstemän agerar som politiker. Vi i oppositionen tycker att det blir väldigt märkligt om vi i oppositionen ska ta en debatt med tjänstemän om politiska beslut, när majoritetens politiker kryper in i ett gömställe och inte står för de politiska besluten, oavsett om besluten heter direktiv, beslut eller uppdrag.

Ordförande och ledamöter! Den här debatten kom till stånd för att vi känner nu att måttet är rågat. Nu har droppen runnit över bägarens kant. Alla minns den debatt vi hade i här i december och även i slutet av november om sammanläggning av KS och Huddinge sjukhus. Detta är den överlägset största strukturreform, om man nu kan kalla det för reform, det största strukturbeslutet som har genomförts i det här landstinget. Vi begärde svar på frågor. Vi begärde ett beslutsunderlag. Men vi nekades detta.

Jag måste säga att jag baxnade när jag läste Svenska Dagbladet och där fick svaret, genom att de hade en undersökande journalistik, som jag inte dessförinnan hade fått i de politiska församlingarna när det gäller kostnaderna för sammanslagningen. Att i storleksordningen 700 miljoner kronor ytterligare blir en kostnad, utöver den budget som vi antog i december, känns sanslöst. Att det här inte per automatik förs upp till politiska beslut känns orimligt. Inför denna debatt har vi fått ett underlag från landstingsdirektören som specificerar kostnaderna. Det visade sig att Svenska Dagbladet i stort sett hade rätt. När jag summerade kom jag upp till 686 miljoner kronor.

Det framgår också att i det bokslut som ännu inte är officiellt kommer omställningskostnaderna att belasta förra årets bokslut, trots att informationen om kostnaderna dök upp först för ett par veckor sedan. Det kan väl ändå inte anses vara förenligt med god revisionsred, eller är det också den nya ordningen?

Folkpartiet hade ett annat förslag. Vi ville få fram en förändring av hela sjukvården med välutbyggd husläkarvård som bas i en vård där man flyttar ut delar av närsjukvård, geriatrik och förplanerad kirurgi på enheter utanför storsjukhusen. Vi ville se konkurrens om nya sätt att organisera vården, där vårdkedjor är viktigare för patienten än vad det står för avsändare på personalens lönekuvert. I en öppen prövning av olika alternativ till förändringar av sjukhusens uppdrag hade vi gärna varit aktiva. Då hade det kunnat skapas förutsättningar att ge och ta och skapa kompromisser som ger långsiktighet. Och där finns en del att lära av hur till exempel Östergötland, Västmanland och Skåne har arbetat.

Vi i Folkpartiet vill att personalen ska känna trygghet i förändringar. Man kan bara få med sig personalen om de ser vinster. Vi i Folkpartiet tycker att det är mycket märkligt att man avskedar personal och pensionerar vårdutbildade i förtid. Vi behöver fler kvar i sjukvården om ett år när 40-talisterna börjar gå i pension. När vården skriker efter välutbildade, vi har ju skrikit efter sjuksköterskor i flera år, är det fel att betala dem för att de inte ska vårda sjuka utan stanna hemma och gå i förtida pension.

Tydligen har man också kommit på att man ska omskola sjukhusläkare till husläkare, en inte helt oangenäm tanke, om de verkligen blir färdigutbildade som husläkare. Låt mig bara i all stillsamhet påminna om att den påbyggnadsutbildning som har förekommit under senare år för omskolning av sjukhusläkare till husläkare – 340 läkare har lockats att ha kontakt med och pröva på den här utbildningen – lades ned vid årsskiftet. Ett par dagar efter beslutet om sammanläggningen av Karolinska och Huddinge, när man ser att det kommer att bli en massa arbetslösa läkare, lade man ned den här utbildningen. Det verkar som om den ena handen inte riktigt vet vad den andra handen gör. Min oro i dag är att majoriteten inte riktigt förstår hur skadligt det är med den här ryckigheten och kortsiktigheten i sjukvårdens organisation.

Ordning och reda har varit den bild som finanslandstingsrådet önskar att vi ska förknippa hennes styre med. Men sanningen är ju att revisorerna underkänner det underlag som budgeten bygger på. Det finns en betydande osäkerhet och metodmässiga brister, skriver de. De understryker vikten av tydlig kompetens, tydliga rutiner för analys av verksamheten, jämförelser utom och inom landstinget av vårdbehov, av vårdkonsumtion och av vårdstruktur. Detta har saknats i det budgetarbete som ligger till grund för de, med facit i hand, mycket skakiga beslut som påverkar sjukvården och som vi just nu åter för en diskussion om.

För knappt ett år sedan stod majoritetens politiker här och upprepade gång på gång att vi skulle lyssna på revisorerna. Då gällde det de politiska revisorerna. Flera av de borgerliga politikerna uppmanades till och med av Socialdemokraternas gruppleddare att avgå. Men nu tycker ni i era presskommentarer att de auktoriserade revisorerna har fel. Visst är det underligt hur fort det kan gå när rödgröna omprövar sina ståndpunkter.

Vi har levt ett år med en ny politisk centralistisk organisation, både när det gäller tjänstemannaorganisationen och den politiska organisationen. Jag måste erkänna att jag för ett år sedan faktiskt inte kunde föreställa mig hur tyst det skulle bli. Jag har levt med oppositions- och majoritetskonstellationer sedan 1979. Som ni vet växlar vi vid varje val. Men det är nytt för mig att oppositionen inte får information under beslutsprocessen – tyvärr inte alltid efter heller, om inte tillfälligheterna ordnar det.

I den nya organisationen skulle landstingsstyrelsen bli mäktigare och sammanträdena fyllas med arbete. Det talades om ett arbetande beslutsorgan när man talade om landstingsstyrelsens nya roll. Borta skulle Lédels korta styrelsemöten vara och in skulle diskussion och debatt. Sammanträdena i landstingsstyrelsen är om möjligt ännu kortare än de var innan nuvarande finanslandstingsråd tog över. Diskussion och debatt existerar knappt. Och all information får vi kämpa oss till.

Men var fattas då besluten, frågar sig vän av ordning, om det inte är i landstingsstyrelsen? Jag måste säga att det känns konstigt att läsa i tidningar om närakuter som ska stängas. Att sitta med i de två beslutande organen landstingsstyrelsen och sjukvårdsutskottet hjälper inte. Jag sitter med i båda organen. Efter att vi särskilt har begärt det får vi nu tjänstemännens pressmeddelanden om utbudsförändringar, som det kallas, eller nedskärningar, som vi andra säger. På så sätt får vi reda på lite mer än vi fick innan. Ibland, som sagt var, innan det står i tidningen, ibland inte.

Nedläggningarna av närakuterna vid Järva och Sabbatsberg har inte varit uppe till beslut hos oss i sjukvårdsutskottet. Jag har inte heller fått information om att hälften av akutbilarna dras in annat än genom tidningsartiklar. Information om att ambulanshelikoptern dras in fick vi muntligt på sjukvårdsutskottet, men vi fick inte möjlighet att ta ställning till det. Det var inte fråga om att säga ja eller nej till ett år till med sommarhelikopter. Jag har fått information från vårdgivare att andra vårdgivare berörs av färdigförhandlade neddragningar som inte nått mig den politiska vägen, och det känns jättekonstigt. De tror att jag vet att det här är på gång och att det har behandlats politiskt. Jag känner mig dum som ett spån när jag inte känner till att det här redan är färdigt.

Fullmäktigeledamöter! Ni och vi är lurade. Makten har skjutits bort från den här församlingen, men också från landstingsstyrelsen. I själva verket bestämmer en liten handfull tjänstemän och en liten handfull politiker över det allra mesta som rör vården och dess innehåll. Besluten fattas heller inte alltid på sammanträden med offentliga tjänsteutlåtanden utan i Landstingshusets korridorer och i stängda tjänsterum. Allmänheten, medierna, oppositionen och troligen de flesta i majoritetens partier tillfrågas aldrig, varken före eller efter. Informationen om besluten skickas ut av tjänstemän, och det är tjänstemän som får förklara besluten i medierna. Har ni märkt det?

Vi i Folkpartiet skulle vilja ha ett annat klimat, där det finns en öppenhet och en genomskinlighet i beslutsprocesserna, där fler ges möjlighet att påverka. Är detta en utopi? Vill vi verkligen ha det så infekterat som det är i dag, där konfrontation blir en effekt av dåliga arbetsvillkor under den resa som borde vara gemensam fram till beslutsögonblicket? När den allmänna debatten alltmer handlar om att skrota landstingen tycker jag att det är sorgligt att se att detta landsting just nu gör självsmål på självsmål.

Visst ska vi kunna ha tydliga beslutsalternativ där vi tycker olika i sakfrågor och när vi kommer fram till beslut. Vi ska kunna ha rejäla debatter, där argumenten får stötas och blötas. Men resan innan vi är där – ska vi inte se till att den demokratiska traditionen får återuppstå, där vi skapar arbetsformer som medger att vi har vettiga beslutsunderlag och att vi ägnar kraften åt det våra invånare önskar, nämligen att se till att vi sköter sjukvård och trafik så att människor är nöjda med vad de får ut av sin skatt och hur vi förvaltar deras förtroende, för det är ett förtroende de har lämnat oss när de har valt oss.

Ordförande och landstingsledamöter! Det behöver inte vara så som det har varit den senaste tiden. Det är det goda budskapet. Vi kan om vi vill ändra våra arbetsformer och skapa öppenhet och delaktighet. Vi kan skapa ett samtalsklimat som inte bara bygger på konfrontationer och motsättningar i onödan. Men det kräver förändring. Det kräver en öppenhet. Det kräver arbetsformer där alla i ett tidigt skede har full information. Vi i Folkpartiet vill gärna se att vi i alla partier drar några slutsatser efter den här debatten i kväll och att de leder till att vi försöker göra något positivt, att vi försöker finna möjligheterna och inte bara snubblar på hindren.

Anförande nr 4

Landstingsrådet Sevefjord (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här mötet är föranlett av ett brev från oppositionen där man kritiserar den nuvarande majoriteten på olika punkter. Man kritiserar oss för att vi inte i tid, enligt oppositionen, har redovisat kostnaderna för sammanläggningen av Karolinska sjukhuset och Huddinge sjukhus och att vi har en del olösta ekonomiska frågor som inte har redovisats på ett för oppositionen tillfredsställande sätt. Man hävdar också att beslutsprocessen och den demokratiska insynen är otillfredsställande och att oppositionen inte har tillräckliga möjligheter att få konkreta beslutsunderlag. Och man vill ha öppenhet i stället för slutenhet. Sedan avslutar man brevet med att säga att det i dag inte finns någon dialog mellan majoritet och opposition.

Jag välkomnar oppositionens nyvaknade intresse för vikten av ekonomi. Det har ju inte alltid varit så att ekonomin har varit den viktigaste frågan för vad som i dag är opposition. Kanske har man lärt sig något av revisionsrapporten och -berättelsen från 2002. Jag citerar kort ur den: "Landstingets ekonomiska utveckling och resultat har dock radikalt försämrats. För sjätte året i rad redovisas ett stort negativt resultat. Utvecklingen och dess hantering är oacceptabel och oförenlig med lagens grundläggande krav på god ekonomisk hushållning och balans." Således en svidande vidräkning med den dåvarande majoritetens ekonomiska hantering av landstinget.

Ni säger vidare i brevet att ni vill ha öppenhet i stället för slutenhet och att det inte finns någon dialog. Det finns ju olika arenor i landstinget där vi för en dialog med varandra, både inom opposition och inom majoritet, men också med varandra. Några av de arenorna är landstingsstyrelsens allmänna utskott och gruppledaröverläggningar, och det finns även andra.

Här vill jag också citera ur revisionsberättelsen för 2002, som handlar om den borgerliga majoritet som då satt vid makten: "Styrelsens allmänna utskott, liksom den nyinrättade ägarkommittén, som fullmäktige givit ett särskilt ansvar för den operativa styrningen, har inte sammanträtt någon gång under året." Inte en enda gång under 2002 hade man ett sammanträde med landstingsstyrelsens allmänna utskott, till exempel! Det var en av de få arenor jag hade som gruppledare i Vänsterpartiet att föra dialog och konstruktiva samtal med den nuvarande oppositionen, men effektivt utestängdes jag alltså från detta under hela 2002.

Vi vet vad revisorerna drog för slutsats av dåvarande majoritetens hantering av landstinget och dess ekonomi. Jag behöver inte upprepa det här.

Snarare känner jag att det är för att dölja era egna tillkortakommanden som ni nu kritiserar oss, när vi med kraft arbetar för att få kontroll över ekonomin och utveckla sjukvården. Den nuvarande rödgröna majoriteten har visat att vi klarar att ta tag i det som den dåvarande borgerliga majoriteten misslyckades med. Vi luftbudgeterar inte. Vi döljer inte problem. Vi visar på möjligheter och utveckling. Och jag vill hävda att vi arbetar öppet och demokratiskt.

När det gäller just bristen på öppenhet, som ni har kritiserat oss för både i brevet och här i talarstolen, finns det också en hel del reflexioner man kan göra från förra mandatperioden. Vänsterpartiet var till exempel tvunget att gå till Kammarrätten för att få ut handlingar från mångfaldskansliet som handlade om avknoppningar in om sjukvården. Det förvägrades oss, och vi var tvungna att gå lagvägen för att få tillgång till handlingarna. Vi vet att en framträdande företrädare för Moderaterna dömdes till dagsböter för att han undanhöll just Vänsterpartiet information.

Så det är mycket som ni själva har att fundera över i ert eget agerande – men jag tar tacksamt emot att ni kanske har ändrat inställning och också är beredda att arbeta öppet. Det var ju tyvärr inte så alla gånger under förra mandatperioden.

Jag vill hävda att vi arbetar öppet i den nuvarande majoriteten och att beslutsprocesserna har förbättrats påtagligt på många olika områden. Det finns problem fortfarande, det är vi överens om. Vi har inte lyckats reda ut alla problem som är inom landstinget. Men jag tycker faktiskt att vi har förbättrat beslutsprocessen och öppenheten på en rad områden. Jag ska bara exemplifiera med några.

Inom de geografiska och medicinska programberedningarna har vi arenor där vi kan mötas och föra öppna diskussioner, driva politiken och sjukvårdens utveckling. Tyvärr är det väl så att oppositionen i sin frustration över att inte själva få bestämma ofta sätter käppar i hjulet snarare än ni försöker bidra till att utveckla de här arenorna för det politiska arbetet i landstinget. Väldigt ofta har ni lagt fokus på formalia i stället för på det politiska innehållet.

Vi har genomfört en tvådagars gemensam hälso- och sjukvårdskonferens, där alla partier var närvarande och som jag uppfattade att vi alla tyckte var en konstruktiv, öppen och kreativ konferens, där vi diskuterade de långsiktiga målen för hälso- och sjukvården.

En gemensam styrgrupp arbetar nu med hur vi ska införliva FN:s barnkonvention i landstingets arbete, både inom trafik och inom sjukvård. Där deltar alla partier på samma villkor.

Vi kommer snart att kalla till en gemensam styrgrupp, där alla partier ska ingå, för att arbeta fram ett handlingsprogram om mäns våld mot kvinnor och barn.

I samband med strukturöversynen av psykiatrin inom norra länet hade vi också en gemensam politisk styrgrupp, där alla partier hade närvarorätt och kunde delta i diskussioner och fortlöpande fick all den information som vi i majoriteten fick.

Här är arenor där vi faktiskt har möjlighet att föra dialog och konstruktiva samtal.

Man måste också säga att 3S-utredningen, som har nämnts här, diskuteras kontinuerligt i det allmänna utskottet, och vi har genomfört gemensamma seminarier.

I samband med framtagandet av ALF-avtalet gavs det tidigt information till oppositionen i allmänna utskottet. Och vi har fört konstruktiva diskussioner som lett till ett gemensamt ställningstagande när det till exempel gäller läkemedelsstrategin.

Så nog är det så att vi har en dialog och ett samtal, många gånger också ett konstruktivt samtal, inom sjukvården och inom landstinget.

Problemet är nog inte alla gånger att det inte är så att vi bjuder in till samtal. Problemet är nog det som ni själva skapar i er frustration över att sitta i opposition, att hantera oppositionsrollen. Ni kräver i princip att få vara i majoritet, först då är ni nöjda.

Men jag välkomnar den här diskussionen, och också en framtida, kreativ och konstruktiv diskussion, som också kan vara väldigt kritisk. För vi behöver ha den här diskussionen, det är vårt gemensamma ansvar för att se till att landstinget klarar att hantera sin ekonomi och att vi faktiskt kan utveckla en hållbar sjukvård på längre sikt. Den är till gagn för oss alla, oberoende av vilket parti vi tillhör.

Anförande nr 5

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande, värderade ledamöter! I somras hörde jag Hans Blix – ja, vi hörde honom många gånger under förra året, men han hade ett Sommarprogram, och jag tror det är därifrån jag har det här citatet. Här må var och en ta till sig, alldeles enskilt men kanske också partivis:

”The noble art of losing face
may one day save the human race.”

Jag tycker att den här debatten, som vi har begärt, borde präglas av mycket, mycket större ödmjukhet och respekt för det demokratiska forum som landstingsfullmäktige är. Man kan inte, anser jag, som Birgitta Sevefjord först inbjuda och välkomna till samtal och sedan förklara att allting är väl, vi inbjuder minsann på alla håll och kanter. Visa då på en sådan ambition!

När jag för min och min partigrupps del inledde debatten om fusionsärendet den 9 december, sade jag: Förslaget om sammanläggningen av KS och HS borde ha kunnat beredas mycket bättre. Sedan dess har detta påstående underbyggts så stabilt att det numera är en absolut sanning. Det verkar, efter hand som tiden går, att bristerna växer i stället för tvärtom. Det finns uttalanden, bland annat från Dag Larsson i Stockholms-Tidningen: Det här är bara en politisk demonstration ifrån oppositionen. Jag hoppas att det var rätt citerat. Nu är det ju så här, att demokrati ska demonstreras, och fullmäktige är den rätta församlingen för detta. Därför får jag tolka det som ett välkomnande till debatten i afton och inte motsatsen, som jag fick intrycket av när jag läste detta i tidningen.

Jag ställde några frågor i debatten i december, och ett par av dem tänker jag upprepa. Jag fick nämligen inget svar då – vi fick ju inga svar alls! Vad vi fick var bara en bunt papper en stund innan landstingsstyrelsen, och det fanns inte en rimlig chans att sätta sig in i det. Det enda vi kunde konstatera var att de knappast hörde ihop med ärendet.

Den första frågan gäller i högsta grad i dag och i denna debatt, som vi har begärt: Varför har ni vägrat inse värdet av saklig information, dialog och förankring? Jag har många exempel, från tiden från beslutet i december och fram till nu, från den verklighet som läkare och chefer står mitt uppe i, men det är inte så många som vågar delta i debatten, av skilda skäl. Det tyder inte på öppenhet eller en generös hållning från majoriteten att föra en öppen och ärlig debatt i mycket svåra, långtgående och i och för sig utomordentligt viktiga frågor.

Den andra frågan är: Varför väljer ni bort möjligheten till bredare politiskt stöd? Jag tror, och jag tror att många av oss är övertygade om det, att skulle det ske i en fråga om den här fusionen, att man ärligt sökte ett bredare stöd, så kunde man förebygga just det som nu är en risk som växer månad för månad, nämligen att ni med det här beslutet inte kommer att nå de avsedda målen och därmed bygger upp argumenten för en omprövning. Jag vill helst slippa det, men jag tycker ni hanterar detta på ett taffligt sätt, och det tarvar uppmärksamhet – därför den här debatten.

Allmänna utskottet har nämnts några gånger, både förra periodens och den här periodens allmänna utskott. Birgitta Sevefjord, förra periodens allmänna utskott var ingen förebild. Men situationen med det nuvarande allmänna utskottet är att senast som det hade ett sammanträde där vi hade möjlighet att ge synpunkter som skulle kunna styra arbetet med det som förkortades SNUS då och nu heter 3S var i april månad förra året. Sedan dess har vi visserligen fått rapporter, men det har inte varit utrymme för samtal, debatt, diskussion, reflexioner och överväganden av den art som vi hade fram till april. Jag tyckte vårvintern förra året var något förhoppningsfull, för då var det lite tätare mellan mötena, och jag fick intrycket att allmänna utskottet skulle fungera som styrgrupp för strukturfrågorna och det som under sommaren bytte namn till 3S. Jag kan inte uppfatta att så har varit fallet.

Någon kontinuerlig dialog i den meningen att vi får lov att ge synpunkter har det definitivt inte varit. Det må prövas av andra ledamöter, men det är min bild, och jag har varit angelägen om att vara närvarande eftersom jag, som ni vet av debatten förra våren, hade synpunkter på hur vi skötte allmänna utskottet under vår majoritetsperiod.

Vi fick som sagt inga svar i december eller november, och frågan är om vi får några svar i dag.

Det informationsmaterial vi fick då gav ju väldigt lite vägledning och stöd för förslaget till den stora sammanslagningen. De ekonomiska beräkningar som fanns med då talade bara om vilka vinster som fusionen skulle medföra. Det fanns inte någon beskrivning om att det finns ett antal trösklar som vi har att ta oss över, som också går att uttrycka i kronor och ören.

Jag ser det så här. Risken att misslyckas med fusionsförslaget är stor, till och med överhängande, med anledning av det oerhört höga tempot och bristerna i beslutsunderlaget. Det har bekräftats i den promemoria som så förtjänstfullt har tagits fram av landstingsdirektören till i dag. Där står det nämligen: "Det säger sig självt att kostnads- och investeringsbedömningar av det här slaget är behäftade med ett betydande mått av osäkerhet."

Vet ni, jag har funderat ibland sedan jag såg detta här för några dagar sedan: Om det hade stått någonting sådant här i ett dokument som hade tillkommit för två år sedan, när det var en borgerlig majoritet, oavsett vem som hade skrivit det – hur skulle reaktionen ha varit från Ingela Nylund Watz, Birgitta Sevefjord och Bengt Cedrenius? Kan ni inte reflektera över det ett ögonblick? Nu, när Socialdemokraterna leder majoriteten med Vänstern och Miljöpartiet, är det här snarare en förebild, det är så här det ska vara. Det är oerhört allvarligt, tycker jag – även om jag förstår innebörden i landstingsdirektörens skrivning. Det är otillständigt av den politiska majoriteten att inte redovisa detta i de organ och de fora som faktiskt finns. Där har det inte redovisats, mig veterligen.

Det saknas analys och förankring, vilket har påtalats av både Chris Heister och Birgitta Rydberg. Jag instämmer i allt vad de har sagt i det avseendet, så där är vi väldigt överens i borgerligheten.

När vi diskuterade fusionen här i december, konstaterade jag för min del att vid fusioner av kommersiella företag gäller det att det går undan. Där finns det en risk att man tappar marknad. Här är det tvärtom så att man ska tappa marknad – det är ju meningen att vi ska ha färre patienter, som kräver mindre personal. Då skulle vi väl kunna ta det lite lugnare och lite mer förståndigt, med lite mer förnuft, sans och måtta?

Som Birgitta Rydberg mycket riktigt påpekade, är det här ett av de största strukturbeslut som någonsin har tagits i det här landstinget. Det får långtgående, långsiktiga konsekvenser. Då måste vi ju fråga oss om det inte hade funnits skäl att bättre upplysa såväl majoritetsföreträdarna i fullmäktige som oppositionen om vad det kan tänkas kosta, åtminstone i närheten. Inom parentes kan jag säga att min reaktion på det som stod i Svenska Dagbladet fredagen den 13 februari skulle ha varit lika stark om det hade varit halva beloppet, för inte heller det var redovisat.

Naturligtvis funderar jag också en del på de vårdmässiga effekterna – patienterna är ju nästan inte nämnda i det här sammanhanget – och hur rekrytering och utbildning för medarbetare kommer att se ut framöver. Jag ska återkomma till det om ett ögonblick.

Jag tror inte det är alldeles fel att påstå att ni från majoriteten inte tänker så mycket på konsekvenserna ett, två eller tre år framåt i tiden av de beslut och åtgärder som ni står bakom och som ni nu stöder. Skulle ni göra det, så skulle det se annorlunda ut med de personalpolitiska konsekvenserna, som jag strax återkommer till.

Det kommer naturligtvis att bli ett majoritetsskifte igen. 2006 är det allmänna val till landsting nästa gång. Det är klart att vi är beredda att ta ansvaret då, som vi från borgerligheten har gjort vartannat val om vi tittar tillbaka till slutet av 1970-talet eller början av 1980-talet.

Jag förstår inte varför den nuvarande majoriteten, som är likartad majoriteten 1996 när beslutet om utvecklingsplanen togs, ska behöva upprepa alla felaktigheter. Det är väldigt mycket som påminner. Jag var inte landstingsledamot på den tiden, men jag försökte följa skeendet hyggligt nära. Och jag påminns om detta vid kontakter med medarbetare ute i vården.

Det talades inledningsvis om den tvåfaldiga utmaning som den här majoriteten hade tagit på sig. Och det såg ut, i början av mandatperioden och under förra våren, som om man hade för avsikt att klara både vården och ekonomin parallellt. Nu är fokus enbart på ekonomin. Konsekvenserna för vården lämnas därhän, påstår jag.

Jämförelsen har gjorts med hur det var under förra mandatperioden. Det är klart att jag också har funderat i jämförande termer. När det gäller hanteringen av Den stora upphandlingen och bolagiseringen av sjukhusen, gick det jämfört med den här takten utomordentligt långsamt. Det var ju en historisk långbänk, trots att ni då påstod att det gick undan så ingen hann med. Men det var avrapporteringar i fullmäktige, i hälso- och sjukvårdsnämnden, i produktions styrelsen och så vidare.

Jag tror att vi hade tätare konferenser för de ledamöter som satt i dåvarande hälso- och sjukvårdsnämnden än vad hälso- och sjukvårdsutskottet har den här perioden, alltså rikare möjligheter för oppositionen att få insyn och även lämna synpunkter. Det är få ärenden som har gått så fort som just fusionsfrågan.

Jag sade i december, och jag vill gärna upprepa det också därför att ingenting tyder på att det har skett någon förändring i förhållningssättet från majoritetskoalitionen, att ni agerar som om våra väljares högsta önskan var ett kallt krig i hälso- och sjukvårdsfrågor i stället för fredssträvanden och samförstånd! Jag tror att den här sektorn, den del av välfärden som hälso- och sjukvården representerar, skulle må bra av mer av sans och måtta, mer av analys och samtal – inte bara debatt.

Vad är det som sker i det som ser ut att ske? Promemorian är bra. Vi är tacksamma för den. Den ger viss vägledning. Men med tanke på ärendets vikt och storlek, hade det inte skadat om den politiska majoriteten hade samlats omkring en politisk text och det hade varit en form av anmälan av ett pågående arbete. Det hade varit högst rimligt. Och det har funnits tid – på två veckor hinner man väldigt mycket i det hänseendet också.

Det nya universitetssjukhuset har 600 ST-läkare; alla i den här församlingen vet vad det är. Uppemot 150 av dem blir klara med sin utbildning i år. Därmed har landstinget en naturlig tillgång till ny, ambitiös kompetens. Många av dessa är disputerade, många av dem har under lång tid, grundutbildning och ST-utbildning, närt en önskan om att få göra en insats. Vet ni vad som händer när ST-tiden går ut? Då ingår de i någonting som inte finns med i promemorian, om jag har läst rätt, nämligen det som kallas ”naturlig avgång” därför att ST-tiden är en begränsad anställning. Naturlig avgång för 150 i år, och säkert lika många året därefter och året därpå.

Reflektera ett ögonblick över hur dessa människor känner sig i det läget! De har satsat 13, 14 eller 15 år av utbildning och ambition på att få göra en insats i vården. När de har några månader kvar av utbildningen får de så veta: Ni utgör det naturliga avgångsunderlaget, när landstinget nu ska spara pengar.

Det låter så enkelt i debatten: Det är klart det kostar pengar att avveckla personal. Ja, men det här är levande människor, med höga ambitioner och med en gedigen utbildning! Alla vet vi att det finns ett behov av dem, i det här landstinget och ut över hela landet.

Karolinska Universitetssjukhuset har mellan 800 och 1 000 läkare som har tidsbegränsade förordnanden – och nu pratar jag inte om ST-läkare. 300 av dem löper ut i år. Se där – ytterligare en grupp bakom majoritetens beteckning ”naturlig avgång”! Såvitt jag har läst och förstått finns de heller inte med i promemorian.

Läkare 61-plus erbjuds förtida pension eller avtalspension. Något som bör uppmärksammas med det, har berättats för mig, är att de får sämre pensionsvillkor än administratörerna på BKV som har avvecklats hittills under mandatperioden.

Nu är inte personallandstingsrådet här, men frågan är motiverad ändå: Är detta ett sätt att praktisera den nya personalpolicy som vi antog här för några veckor sedan?

I medicinska sammanhang brukar det hävdas, med all rätt, att de metoder som rekommenderas ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. I detta något mer administrativa sammanhang kan samma krav på rekommendation hävdas. Är det något svenska landsting vet och har prövat, så är det att kortsiktiga mål och medel aldrig, säger aldrig, löser vare sig ekonomiska eller strukturella problem som kräver långsiktighet. Alla vet det, alla landsting har prövat, och misslyckats. Ändå ska detta behöva upprepas i landsting efter landsting!

För att uppmuntra till fortsatt debatt har jag valt att nu nämna några av majoritetens företrädare vid namn. I kväll erbjuds ni, Ingela Nylund Watz, Dag Larsson, Inger Ros, Anna Berger Kettner, Birgitta Sevefjord och Bengt Cedrenius – Lars Dahlberg är inte här – tillfälle att inte bara retoriskt utan sakligt förklara för oss och andra, framför allt regionens befolkning och era egna väljare: Vad är det som sker i det som ser ut att ske? Ett betydande mått av osäkerhet präglar inte bara kalkylen utan också den politiska ledningen för Stockholms läns landsting.

Anförande nr 6

Landstingsrådet C e d r e n i u s (mp): Ordförande, fullmäktige! Det ankommer ju på mig att som den förste i raden ta upp Stig Nymans sista fråga, erbjudandet att sakligt förklara vad vi håller på med. Låt mig då börja med en mycket kort historisk återblick.

När denna majoritet tillträdde, hade vi att förvalta inte en god ekonomi utan en mycket, mycket dålig ekonomi. Vi ärvde ansvaret från en majoritet som hade åstadkommit ett underskott på ungefär 9 ½ miljard på fyra år. Det var vårt ingångsvärde. Vi satte då i gång att fundera: Vad kan man göra åt detta?

Jag kan passa på och ta upp en annan handske som Stig och även Birgitta har viftat med, nämligen det att vi behöver breda majoriteter. Jag vet inte hur många gånger under förra mandatperioden, och även den här, som jag har sagt att landstinget behöver en bred majoritet, speciellt i vissa avgörande, långsiktiga frågor. Det krävs en bred majoritet för att lösa långsiktiga problem, det är alldeles riktigt.

Men vår situation var alltså att vi måste åstadkomma balans. Vi lade upp en långsiktig plan för det. Helt plötsligt fick vi så en dom på halsen från Länsrätten, som sade: Nu måste ni lägga en budget i balans i framtiden. Detta, tillsammans med det arv som vi hade redan från första året, gjorde att vi fick sätta i gång redan i juni med vissa besparingsåtgärder – inte med något entusiastiskt bifallsropande från den nuvarande minoriteten, utan trots den fick vi beslut i landstingsfullmäktige. Sedan kom domen, och tjänstemännen gavs i uppdrag att utreda vilka tänkbara möjligheter det finns att få en bättre ekonomi i landstinget.

Jag tror skattebetalarna är oerhört intresserade av att landstinget sköts på ett professionellt sätt och att man inte skingrar det kapital som vi inte ens har kvar.

Ett av förslagen, det som vi ska diskutera i kväll enligt det brev som vi har fått från Moderaterna, Folkpartiet och kd, var att man kanske kunde slå ihop KS och HS till en enhet. Vi konstaterade att det kanske inte var ett så dåligt förslag. Det tyckte ni, men det tyckte inte vi.

Stig säger att han på antingen november- eller decembermötet – jag har inte gått tillbaka i annalerna, men jag kommer ihåg det – sade att det borde ha kunnat förberedas bättre. Jag vet att jag från denna talarstol höll med, självklart kunde det ha förberetts bättre.

På några få månader åstadkom tjänstemännen en bred genomgång – som inte var detaljerad, vilket framgår av den revisionsrapport som en del av er har tagit upp – av landstingets ekonomiska förutsättningar och vilka besparingsåtgärder som var tänkbara.

Man kom bland annat fram till att den här sammanslagningen skulle kunna spara ungefär 100 miljoner det första året. På sikt skulle det hamna i halvmiljardklassen.

Också frågan vad detta kommer att kosta ställdes i fullmäktige. Självklart kunde vi i det läget inte säga att det kommer att kosta x kronor. Min personliga gissning, som jag inte framförde från talarstolen men som jag gjorde mellan tummen och pekfingret, var att det väl blir ungefär en halv miljard. Det var det värde på den här kostnaden som jag gick in med. Man kan då dra på smilbanden, som ledamöterna i Folkpartibänken nu gör, och tycka att det var underligt att utgå från att det kommer att kosta en halv miljard. Å andra sidan vet jag få investeringar i näringslivet som ger en så bra avkastning som denna. Att satsa en halv miljard och få igen den med råge på två år – för att, som det nu ser ut, få igen ungefär 600 miljoner kronor om året under år 2, under år 3, under år 4 och hur det nu fortsätter – är en bra investering. Jag tror att väldigt många inom näringslivet skulle vara avundsjuka på oss om de kunde få en sådan avkastning på insatt kapital.

Vad står då mot denna satsning? Naturligtvis en risk att det inte går hem, och det är väl den risken som ni nu försöker utmåla. Jag tycker dock att ni utmålar den på ett ganska svagt och vagt sätt. Vad man också kan utläsa av revisionsrapporten är ju att det finns en allmän uppfattning bland de inblandade på sjukhusen att det här är något som är bra. Min tolkning av detta är att den här potentialen egentligen har funnits ganska länge, men av någon anledning, förmodligen politisk, har man inte tagit tag i den här frågan från dem som hade makten den förra mandatperioden. Det är ett allvarligt fel, och det är också en tråd som har tagits upp av många andra som tidigare har varit inblandade i den här kritiken. Man kan titta på revisionen, och man kan också titta på de alternativ som har funnits.

Chris Heister! Du efterlyste i ditt inlägg våra alternativ. Självklart hade vi diskuterat alternativ som vi inte tyckte var riktigt gångbara, men den intressanta frågan i den här debatten är ju inte vilka alternativ som vi hade utan vilka alternativ vi fick från bänkarna här nere. Jag ska inte recensera så många av dem, men ett av alternativen var att vi skulle göra oss av med ansvaret för sjukvården, i princip privatisera den, och på det viset tjäna en miljard. Det var en ytterlighet. Jag förstår att det inte gick att få en enighet kring detta, för jag upplever att alla partier utom Moderaterna trots allt står för en solidariskt finansierad vård. Där tycker jag att det finns en plattform som vi skulle kunna ena oss kring och där vi skulle kunna närma oss på ett mycket bättre sätt i det framtida arbetet.

Vi har här försökt att informera er, men jag hör nu att det inte har gått så väldigt bra alla gånger. Det vore ju då bra om vi nu tar till oss att utöka tiden för allmänna utskottet. Jag vet inte om dess ordförande kommer att instämma i ett sådant önskemål, men min önskan är att vi ska utöka den tid som vi har tillsammans i

LSAU eller i anslutning till gruppleदारöverenskommelserna, så att vi verkligen ska kunna diskutera det som ni vill ta upp och så att ni inte känner er överkörda. Jag har faktiskt inte upplevt att ni när vi har suttit i landstingsstyrelsens allmänna utskott har blivit överkörda. Ni har bara sagt jaha, och sedan har ni inte fört någon dialog. Vi har inte de här mötena för att ni ska säga jaha när tjänstemännen presenterar sitt material utan vi anordnar dem för att alla ska få en möjlighet att uttala sig.

Ingen har egentligen berört att den här debatten tillkommit därför att Chris Heister på Svenska Dagbladets löpsedel fått läsa att Karolinska Sjukhuset haft ett styrelsemöte där man räknat ut att sammanslagningen skulle kosta 716 miljoner kronor. Chris Heister säger att det här kom som en överraskning. Jag är lite förvånad över att man speciellt på den moderata bänken, som jag trodde var näringslivstillvänd och hade en erfarenhet av näringslivet, är så totalt överraskad över att det för det som vi pratat om blir en omställningskostnad. Vi har också tagit ett beslut i fullmäktige om att omställningskostnaderna skulle redovisas i samband med bokslutet. Det har vi ett majoritetsbeslut på.

Svenska Dagbladet-artikeln bygger på att någon i all välmening pratat med en journalist. Man frågade också mig, och Chris säger att jag har uppgivit att det inte finns en enda krona i budgeten för detta. Det sade vi också när det gäller budgeten, så jag kan inte förstå att du blev så förvånad över det. Vi sade i budgetbehandlingen att vi skulle återkomma om omställningskostnaderna. Vi tog vid samma möte också ett beslut om att omställningskostnaderna kunde belasta år 2003. Den som läser sina handlingar bör väl ta till sig det, och jag tycker också att det är lite förmätet att anklaga majoriteten för att komma med nyheter när man själv har suttit med vid fullmäktiges behandling, även om man kanske i och för sig reserverat sig mot majoritetens beslut. Jag tycker att man ska läsa sina fullmäktigehandlingar.

Det intressanta med Svenska Dagbladet-artikeln är egentligen inte det belopp som där uppges utan det är att de tre partier som är i minoritet har tagit det till intäkt för att göra ett frontalangrepp på tjänstemän. Jag kan inte uppleva det på ett annat vis, för ni klampar in mitt i en tjänstemannaberedning. Jag säger faktiskt "klampar in", för de här papperen är ännu inte färdigberedda av landstingets tjänstemän. Jag skulle vilja höra vad ni hade sagt – för att travestera en tidigare talare – om vi under den förra mandatperioden hade sagt att vi visserligen inte sett vad tjänstemännen håller på med men ändå tycker att det som de gör är fel. Jag tycker inte att det är trevligt att ni ägnar er åt den typen av politik. Det vore bättre om ni ägnade er åt saklig politik.

Slutligen: Det som vi har föreslagit är faktiskt en långsiktig lösning. Vad jag hoppas är att vi kan förbättra klimatet. Jag har hört vissa antydningar om att det skulle finnas möjligheter att förbättra klimatet, och det skulle jag tycka vore väldigt trevligt. Jag tror att den här långsiktiga lösningen kommer att lyckas. Jag säger att jag tror det, och jag kommer också att jobba för att den ska lyckas. Jag tycker att det finns tydliga tecken på att vi med våra förslag har vänt på den ekonomiska nedförbacken, och det kommer nog att visa sig när vi inom kort får möjlighet att presentera bokslutet.

I och med detta måste jag också säga att jag kanske inte kan hålla med om det som Stig sade på slutet, nämligen att det här landstinget naturligtvis kommer att byta majoritet igen. Jag tror att vi med det här förslaget har lagt grunden för att för första gången i landstingets historia icke få majoritetsbyte vid ett val.

Anförande nr 7

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag ska göra mitt bästa för att på tre punkter och två minuter försöka besvara det som jag bedömer som de samlade frågeställningarna från oppositionen i den här diskussionen. Det kommer förmodligen inte att lyckas, men jag ska göra ett försök i racerfart, och sedan får väl andra debattörer ta vid.

Jag vill först kommentera den formella hanteringen av omställningskostnaderna, sedan diskussionen om revisionskritiken och sist diskussionen om öppenhet respektive slutenhet.

När det gäller den formella hanteringen vill jag bara påpeka det faktum att Bengt Cedrenius redogjorde för vilken ordning kring den formella hanteringen av omställningskostnaderna som landstingsfullmäktige har beställt. Den kommer vi att fullfölja, innebärande att landstingsstyrelse och fullmäktige kommer att få ta ställning till detta i full öppenhet, precis enligt fullmäktiges beställning. Redan på nästa landstingsstyrelsemöte kommer detta förmodligen att bli glasklart för den nuvarande oppositionen.

Revisionskritik förekommer nu och då. Jag tänker inte trötta landstingsfullmäktige med och har inte heller tid att exemplifiera hur kritiken lät under den förra mandatperioden, när det handlade om underlagen för försäljning av S:t Görans sjukhus, underlagen till förlossningsvården och till en lång rad andra ärenden som fick kraftig kritik. Jag kan bara konstatera att relevant kritik självfallet ska beaktas också i det här fallet. Landstingsstyrelsen kommer i särskild ordning i normal procedur att besvara de revisionsrapporter som kommer och som gäller landstingsstyrelsens fögderi.

Till sist vill jag om öppenheten bara säga att vi inte tänker stänga några dörrar. Jag sade i mitt inledningsanförande att vi inte tänker sluta med sammanträden i allmänna utskottet så som skedde under den förra mandatperioden. Vi tänker inte påbörja försäljningar av sjukhus på så sätt som skedde under den förra mandatperioden, när vi av en händelse fick veta att S:t Eriks ögonsjukhus var uppsatt på försäljningslista. Vi tänker inte genomföra saker och ting genom sammanblandning av tjänstemannaorganisation och politisk organisation, som revisionen fortlöpande påtalade under den förra mandatperioden. Därvidlag har vi tagit intryck av revisionskritiken under den förra mandatperioden.

Anförande nr 8

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Det som är det grundläggande felet tycker jag att Ingela Nylund Watz nu åskådliggjorde. Hon säger att man när det gäller omställningskostnaderna kommer att fullfölja sitt tidigare beslut. Man kommer att anhängiggöra dem, och sedan kommer det att ligga till grund för bokslutet för 2003.

Men det är ju inte det som vi har tagit upp och vill ha svar på och få analys, konsekvens och utredning om utan det är ju för att bedöma beslutet och dess konsekvenser. Vilken insats är man beredd att göra, och vad får man ut av den insatsen?

Stig Nyman sade att förberedelserna av Bengt Cedrenius anförande var ungefär lika ofullständiga eller obefintliga som de som gäller den här fusionen. Ibland ska man nog fundera på vad man säger från talarstolen. Bengt Cedrenius säger att han mellan och tummen och pekfingeret trodde att det skulle kosta 500 miljoner. Jag frågade förra gången om någon mellan tummen och pekfingeret kunde säga vad det kommer att kosta, och jag fick den gången inget svar. I dag säger Bengt Cedrenius att han trodde att det skulle kosta 500 miljoner.

För att kunna göra en bedömning av om man ska fatta ett så här stort beslut som får så stora konsekvenser måste man väl i Herrans namn veta vad man gör. Vi har varit ute efter att kunna göra den här bedömningen, och det är precis det som revisorerna kritiserar. Ingela Nylund Watz säger att hon är beredd att ta till sig den här kritiken. Men varför har man då inte i dag visat att man är beredd att ta några konsekvenser av den? Tvärtom vill man över huvud taget inte diskutera de här omställningskostnaderna. Jag har ställt frågan vad som är omställningskostnader och vilka kostnader som ni skulle ha haft i alla fall för att göra de förändringar som skulle ha legat i 2004 års budget men som i dag inte gör det och som innebär att vi de facto inte har en budget i balans. Detta svarar Ingela Nylund Watz inte på, och jag menar att hon därmed inte heller har tagit till sig den kritik som revisorerna för fram. Jag tycker att det är en svidande kritik, som visar att man har slängt in jästen efter degen. Man har bestämt sig för vad man ska göra, men man har över huvud taget inget underlag för detta.

Anförande nr 9

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ingela Nylund Watz säger att hon inte tänker stänga några dörrar, men jag tycker att problemet är att du inte heller verkar vilja öppna några dörrar. Vi efterlyser mer av dialog och öppenhet och mindre av hemlighetsmakeri, och Ingela Nylund Watz svarar med konfrontation. Hon försöker också med en drucken papegojas envishet förlöjliga oppositionen och säga att det råder dialog och öppenhet, men det är inte vår bild. Jag konstaterar bara att jag inte uppfattar monolog som dialog, senkommen information som delaktighet. Ingela! Jag uppfattar inte att en insats från en handfull tjänstemän och landstingsråd är detsamma som en demokratisk process.

Det finns i dag en väldigt intressant revisionsrapport från Ernst & Young som grund för revisorernas yttrande. Där finns en del intressanta frågeställningar som jag skulle vilja få svar på. Är sammanslagningen mellan KS och HS en allmän rationalisering, eller finns det stordriftsfördelar? Det är egentligen de två frågor som revisionen ställer i rapporten. Varför krävs det en fusion om det är en rationalisering – om det nu är det som är skälet? Eller finns det några som helst belägg för att det finns några stordriftsfördelar i en sammanslagen modell?

Jag efterlyser svar från er i majoriteten eftersom ni i den ändå visste hur ni ville ha det. Revisorerna ifrågasätter om ni över huvud taget har ställt er de här frågorna. Ni kan ju berätta för oss huruvida ni har gjort det.

Av landstingdirektörens promemoria ser vi att kostnaderna uppgår till nära 700 miljoner kronor. Ungefär 200 miljoner ska tas i bokslutet för 2003. Det innebär att det återstår ungefär 400 miljoner kronor. Varifrån ska de tas? Är det ett underskott i årets budget, eller kommer det som ett ärende för fullmäktige att betydligt längre fram ta ställning till? Jag måste säga att det känns lite skrattretande att höra Cedrenius tala om det här som en lönsam investering när det handlar om neddragen sjukvård och mindre vårdpersonal.

Anförande nr 10

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (v)**: Jag tycker att Birgitta Rydbergs bildspråk är fascinerande. "En drucken papegojas envishet" – mina tankar går till den person som uttalade de orden. Sammanslagningen av Huddinge sjukhus och Karolinska sjukhuset är ju faktiskt ett offensivt utvecklingsarbete. Det är ju det som det handlar om. Ni har missat hela poängen i vad vi försöker göra. Det är en anpassning till framtidens sjukvård och sjukvårdsstruktur som det handlar om. Jag tycker att det är jättespännande att höra Chris Heister säga att om framtidens sjukvård ska vara effektiv, ska det kanske bara röra sig om 125 eller maximalt 500 vårdplatser. Det betyder att om du kommer till makten tänker du slå sönder HS och KS till åtminstone tre eller kanske fyra sjukhus för att få den maximalt rationella sjukvårdsstrukturen. Det skulle vara jättespännande att höra hur du har tänkt göra detta. Tänker du om du kommer till makten alltså slå sönder HS och KS, vilka som du sade i dag har ungefär 1 700 vårdplatser, till tre eller kanske fyra sjukhus? Det är ju enligt vad du alldeles nyss sade från talarstolen det mest rationella.

Anförande nr 11

Landstingsrådet **N y m a n (kd)**: Herr ordförande! Jag ska börja med att tacka Bengt Cedrenius för den insats i den borgerliga valrörelsen som vi nyss fick lyssna till.

Vad gäller investeringar kan jag inte hålla med om att det är en bra investering att satsa en halv miljard och vinna tillbaka den på två år.

Birgitta Sevefjord talade om offensivt utvecklingsarbete. Testa det uttalandet på de ST-läkare som om några månader ska stå för en naturlig avgång! Testa på verkligheten och inte bara retoriskt om detta är ett offensivt utvecklingsarbete!

Ingela Nylund Watz sade i sitt inledningsanförande att det är klart att det kostar pengar att friställa personal som inte ska lämnas i sticket men att det är en engångseffekt. Ja, jag tror att också det uttalandet välkomnas av ST-läkarna och alla andra på tidsbegränsade förordnanden. De är en engångseffekt! Tack för det bidraget till det offensiva utvecklingsarbete som det här landstinget står mitt uppe i!

Detta är inget frontalangrepp på tjänstemännen utan vi vill ha en politisk debatt. Det är vad vi har efterlyst, och därför bad vi om ett extra fullmäktigemöte. Det handlar inte om en extrem politisering utan om en öppnare debatt än vi hittills har haft, och den har ni ju välkomnat så här långt. Låt det då alltså bli så, och öppna dörrarna!

Sedan är det klart att jag funderat en del över detta. Jag kräver inget svar i dag utan kan väl reflektera över det ett tag till. Ingela sade i sitt inledande anförande: Först jobbar tjänstemännen, och sedan tar vi politisk ställning till deras förslag. Jag trodde att ni gick till val på politiska initiativ och politiska löften. Ni hoppades alltså att tjänstemännen skulle göra något, och sedan skulle ni pröva det i god ordning efteråt. Det är ett bakvänt förhållningssätt och en ordning som jag inte gillar.

Anförande nr 12

Landstingsrådet **C e d r e n i u s** (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår efter Stigs inlägg att det gick så dåligt under den förra mandatperioden. Om man inte inser att det är bra ekonomi att satsa en halv miljard och få igen en halv miljard med råge år 2, en halv miljard med råge år 3 och så vidare år 4 och år 5, är det inte lätt att handskas med landstingets ekonomi.

Fusionen ger både rationaliseringar och stordriftsfördelar, Birgitta, men jag anser att tjänstemännen inte ska tas upp i den här debatten. Det är mot samma bakgrund som Stig säger att man vill ha en politisk debatt. Men varför använda en icke politiskt genomgången och beredd tjänstemannarapport som underlag för att föra stort larm i landstingsfullmäktige eller i massmedierna? Vi har sett många exempel på detta tidigare, och jag säger återigen: Vänta med att larma tills ni har något på fötterna!

Anförande nr 13

Landstingsrådet **L a r s s o n** (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det är bäst att börja i den ända som jag tycker att det är viktigt att understryka. Jag har personligen väldigt stor respekt för många av oppositionens enskilda ledamöter. Bland dem finns stor klokskap och kunnighet i många avgörande frågor som behöver lösas i framtiden. Det var också med den insikten som jag har tänkt arbeta annorlunda som ordförande i allmänna utskottet under den här mandatperioden än vad som skedde under den förra mandatperioden. Jag tycker att det har varit viktigt att ha sammanträden. Man kan alltid diskutera hur många och täta de ska vara, men jag har tyckt att det har varit viktigt att ha relativt många sammanträden i allmänna utskottet.

Jag tycker också att det är viktigt att visa stor lyhördhet även mot oppositionen rörande vilka frågor som ska lyftas fram i allmänna utskottet. Jag satt inte i allmänna utskottet under den förra mandatperioden, men såvitt jag kan förstå har det ändå använts till att föra en diskussion mellan majoritet och opposition kring stora och avgörande frågor, och ibland har vi hittat varandra där.

Allmänna utskottet har hitintills också använts som informations- och diskussionsarena kring 3 S-utredningen, som nämdes tidigare här. 3 S-utredningen befinner sig för närvarande i en tjänstemannautredningsfas men kommer nu att avslutas som tjänstemannautredning och kommer in i en politisk beredningsfas, varefter alla politiska partier har stort ansvar för att försöka hitta former för att resonera med varandra om hur 3 S-utredningens resultat ska hanteras. Jag vet inte om det går, men det mest önskvärda är ju om det går att skapa breda politiska majoriteter kring den framtida sjukvårdsstrukturen.

Ett område där jag tyvärr inte känner lika stor respekt för oppositionens företrädare gäller det ekonomiska läget i vårt landsting. Jag drar mig till minnes ett brev som de borgerliga partierna skickade med anledning den svåra ekonomiska situationen i september förra året, där man efterlyste åtgärder för att bringa balans i landstingets ekonomi. Trots att jag då var av den uppfattningen att en stor del – inte alla men en stor del – av de ekonomiska bekymmer som landstinget brottas med härrör från den förra borgerliga majoriteten försökte vi ändå lyssna på vilka åsikter som framfördes i brevet från de tre borgerliga partierna.

Det gällde egentligen fyra synpunkter. För det första handlade det om att utjämningsystemet behövde korrigeras. Vi har från den politiska majoriteten försökt att lyssna av vilka uppfattningar som den borgerliga minoriteten har för att se till att Stockholms läns landsting samfällt ska kunna agera i den här frågan. Vi har nästan lyckats på den punkten, men att vi inte har lyckats fullt ut beror definitivt inte på den politiska majoriteten utan på att ett parti har tyckt att det var viktigare att profilera sig självt.

För det andra handlade det om ersättningssystemen. Det har rått en ganska stor enighet om att de behöver reformeras. För det tredje fördes det fram ett krav på att vi skulle börja privatisera och konkurrensutsätta sjukvården. Det kravet var vi tvungna att gå emot, och det gjorde vi på ganska god empirisk grund. Jag var under den förra mandatperioden vanlig ledamot i landstingsfullmäktige och kunde då läsa i den ena borgerliga budgeten efter den andra att man kunde spara 800 miljoner kronor om året på konkurrensutsättning och privatisering. De pengarna lyser fortfarande med sin frånvaro i den här församlingen. Jag tror inte att någon har kunnat visa fram att den förra borgerliga majoriteten lyckats spara pengar på privatisering och konkurrensutsättning. Därför tror inte vi från den politiska majoriteten att det är den vägen som man borde gå för att sanera landstingets ekonomi.

Den fjärde vägen var att man sade nej till centralisering. Även där var vi tvungna att gå emot oppositionens synpunkter, helt enkelt därför att det svåra ekonomiska läget i landstinget förutsätter att landstingsstyrelsen och den centrala politiken i landstinget får ett bättre grepp över verksamheten. Landstinget befinner sig nämligen i en svårartad och djup ekonomisk kris – det är ingen tvekan om det.

Vad som inte stod i de fyra borgerliga partiernas brev till majoriteten var det som egentligen är det grundläggande bekymret för landstinget, nämligen att kostnadsökningstakten under en lång följd av år har legat mycket högre än vad inkomsterna har gjort och att man har lånat till sjukvården.

Det är något som majoriteten inte vill göra längre, för det är totalt ohållbart. Man kan tycka vad man vill om skatteutjämningsystemet, och man kan tycka vad man vill om skattesatser och om andelen privat vård kontra offentlig vård, men i grunden och i längden är det fullständigt orimligt att fortsätta låna till driften.

Därmed kommer vi till de åtgärder som vi har sett oss tvingade att vidta, nämligen förändringar av utbud och struktur i landstinget.

Även jag kan tycka att i den bästa av världar hade vi inte haft en situation där landstinget hade haft en låneskuld på 20 miljarder kronor, förstärkt med det dubbla av den förra majoriteten, som är ansvarig för 10 miljarder kronor. I den bästa av världar hade landstingets ekonomi varit god, och då hade vi kunnat diskutera struktur och utbud under mycket lugna förhållanden.

Men nu kom det en dom från länsrätten, och vi sitter i en ekonomiskt katastrofartad situation. Vi är tvungna att vidta åtgärder. Det är bakgrunden till att vi hastar på. Det är bakgrunden till att vi bland annat tycker att det är klokt att genomföra en sammanläggning av Karolinska sjukhuset och Huddinge Universitetssjukhus.

Det är klart att det kommer att uppstå en hel del omställningskostnader och investeringskostnader för att man ska kunna sänka den årliga driftskostnaden. Jag tycker inte att det är särskilt märkvärdigt, utan det är ganska självklart att det är på det sättet.

Det är också ganska självklart att det återstår en hel del osäkerheter kring hur stora dessa omställningskostnader är. Det ingår liksom i det man måste arbeta aktivt med under året.

När Karolinska sjukhuset kommer och säger "Nu blir omställningskostnaderna 760 miljoner kronor" skulle en ansvarslös politisk majoritet ha kunnat säga: Vi betalar. Men så fungerar det inte riktigt, utan en ansvarsfull majoritet sätter sig i stället ner och analyserar vad man kan göra åt dessa omställningskostnader och ser på om det är nya kostnader som dyker upp eller om det är kostnader som vi skulle ha haft i alla fall. Det är avgörande frågor som kommer att ställas i det fortsatta beredningsarbetet.

Jag tror att landstinget i grunden skulle må bra av samlingsstyre. Jag tror att det skulle vara bra för medborgarna i vår region. Om jag lade ifrån mig min partibok skulle jag säga att det bästa vore samlingsstyre. Men jag kan tyvärr konstatera att grunderna för det är obefintliga, eftersom delar av landstingsfullmäktige saknar långsiktigt ansvarstagande för ekonomin.

Anförande nr 14

Landstingsrådet Heister (m): Fru ordförande! Det är frestande att ta upp en allmän ekonomisk och politisk debatt med Dag Larsson. Det är också frestande att ta upp en debatt om skatteutjämningen och vad som är grunden för landstingets ekonomiska problem. Det är vidare frestande att ta upp en debatt om ansvarstagande och underlag för beslut.

Men jag tänker inte göra det i dag, utan jag tänker ta upp den del som handlar om det ärende som ligger till grund för vår begäran om ett extra fullmäktigesammanträde, och det är själva ärendet om sammanslagningen av Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset.

Dag Larsson säger att han har stor respekt för oppositionen och vill jobba annorlunda i allmänna utskottet och att det har varit en informations- och diskussionsarena. Han beklagar om vi känner att vi inte kommer till tals där.

Men det som har varit och fortfarande är min kritik är att vi aldrig har haft en riktig diskussion efter april förra året. Det är problemet. Jag har sagt till dig att jag tycker att vi borde få information och att problemen borde lyftas upp, för att tas upp till avgörande och beslut allteftersom, för att de på det sättet skulle fungera som en ledning av det här arbetet. Men det har aldrig kommit så långt, utan det har tvärtom, som Stig Nyman påpekade, bara blivit informationspunkter.

Den största frågan har lyfts ut. Ni har ju redan bestämt er för att göra en sammanslagning av Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset. Ni har redan bestämt att man ska minska sjukvårdsuppdraget för Huddinge Universitetssjukhus och Karolinska sjukhuset, och det har ni gjort innan utredningen är slutförd. Ni har plockat ut just det.

Ni har aldrig gjort någon bedömning av kostnaderna för sammanslagningen. Vad vinner man med den, och vad får man ut av den?

Det är också det revisorerna kritiserar när de säger att något traditionellt beslutsunderlag med redovisning av överväganden och motiveringar inte fördes fram. Sammanslagning som ett alternativ till någon annan modell för samverkan fanns inte. Erfarenheter från andra fusioner, där man har lagt ihop sjukhus till storsjukhus, har inte tagits till vara.

Det är det som är vår grundläggande kritik och har gjort att vi har begärt ett extra fullmäktigesammanträde. Ni har kastat in jästen efter degen. Plötsligt uppkommer det 716 miljoner kronor i kostnader. Ni har inte redovisat dem. Ni har inte bedömt dem. Och vi har inte getts möjlighet att vara med och värdera detta. Vi är helt sidsteppade i hanteringen.

Anförande nr 15

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag kan ånyo bara beklaga den värld vi lever i. I den bästa av världar hade vi inte varit tvungna att vidta drastiska besparings- och rationaliseringsåtgärder i landstinget. Men vi fick ett tungt ekonomiskt arv från dina företrädare, Chris.

Om det i den här salen hade förts fram någon form av realistiska budgetalternativ, där man hade kunnat peka på en möjlig besparingsåtgärd, hade vi kunnat sätta oss ner och prata om det. Men i stället möttes vi bara av den sedvanliga propagandas skylten om att konkurrensutsätta och privatisera, vilket hittills inte har sparat några pengar i landstinget. Därmed är ni inte ett parti som man kan ta på ekonomiskt allvar.

I allmänna utskottet har jag tagit mitt ansvar som ordförande. Jag inkallar allmänna utskottet, vilket Chris Heisters partikamrat som var min föregångare i utskottet valde att inte göra. Jag inkallar allmänna utskottet till sammanträden, och jag försöker också lyssna på vad oppositionen har att säga i allmänna utskottet, där även oppositionen självfallet har ett stort ansvar för att lyfta upp frågor och diskutera hur arbetet ska gå till.

Anförande nr 16

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi diskuterar i dag enligt en del rubriksättare "Operation storfusion". Arbetet med den framtida sjukvårdsstrukturen i Stockholms läns landsting och för Stockholms läns invånare är en oerhört viktig fråga. Det är en viktig fråga som påverkar varje individ på olika sätt.

För de flesta av oss påverkar den oss som medborgare som ibland behöver sjukvård. Den påverkar oss också som skattebetalare. En ganska stor grupp i vårt län jobbar också inom vården, endera den landstingsdrivna vården eller de privata alternativ som hjälper oss att ge invånarna sjukvård.

När vi diskuterar den stora frågan om den framtida strukturen på hälso- och sjukvården och de stora sjukhusen – som ska bedriva spjutspetsvård på länsdels-sjukhusen, i närsjukvården – då är det ett bekymmer att en väldigt stor kloss i utredningen redan är bortplockad och inlagd på en plats som jag inte är säker på motsvarar de krav och önskemål, drömmar och framtidsvisioner som politiker, människor som jobbar i vården och medborgare skulle ha haft om vi hade haft tid att titta på det resultat vi skulle vilja ha. Men tyvärr har vi inte haft tid att göra det.

Man kan se på den ekonomiska sammanställningen och storleken på den här klossen. Det finns väldigt lite kvar att prata om när det gäller den formella utredningen. Men det är ändå viktiga bitar.

Vad kommer det till exempel att bli av Karolinska Universitetssjukhuset i framtiden? Hur ska det se ut om några år? Det vet vi ingenting om i dag. Vi vet bara att det var bråttom att skapa den här stora enheten.

Hur kommer närsjukvården och de sjukhus som är länsdelsjukhus att kunna avlasta och ta över den vård som inte längre ska ges på detta stora, sammanslagna sjukhus? Vi som sitter i hälso- och sjukvårdsutskottet och i några av beredningarna kanske börjar ana konturerna av hur det skulle kunna se ut. Men det är väldigt långt kvar tills vi vet hur det ska se ut, och det bekymrar mig.

Jag är orolig för att sjukvården, som skulle kunna spegla mångfald och nätverksbyggande när det gäller den framtida strukturen i stället hamnar i en återvändsgränd som heter enfald och centralism. Det skulle oroa mig mycket om det blir så.

Andra före mig har redan nämnt oro från revisorernas sida över att arbetet har bedrivits – om man ska fortsätta och använda kortfattade och mycket koncentrerade begrepp – enligt principen "fort men fel". Revisorerna säger inte att det är så, men de kan inte heller säga att det är på det andra sättet. Det oroar mig också – att det inte finns en genomtänkt tanke med en möjlig slutsats där man säger att detta nog kommer att lyckas.

Experimentet "Operation storfusion" är ett vanskligt projekt. Det finns ingen här i salen som kan säga till mig och till invånarna i Stockholms län att det finns exempel i vårt land eller runt om i världen på att det är bra att centralisera sjukvård på det här sättet ur en total samhällsekonomisk synpunkt eller i första hand ur en total patientutgångspunkt.

Man kan säkert säga att det på papperet går att göra en del ekonomiska vinster. Men revisorerna säger inte att resultatet entydigt skulle kunna bli det. Det skulle innebära att jag inte skulle vilja vara i Bengt Cedrenius kavaj, vilket jag inte heller är, eftersom jag är i min egen. Men om jag skulle vara det skulle jag nog, när jag drog täcket upp till hakan och skulle sova på kvällen, vända på mig ett par extra gånger och fundera över om jag ska vara så tvärsäker på att det här är rätt.

Jag är inte säker på att Bengt Cedrenius är tvärsäker, utan jag tror att han är rätt orolig. Storfusionen i Göteborg pekar på att spåren förskräcker. Det finns inga exempel där som säger att det har varit någon ekonomisk eller vårdpolitisk framgång. Kostnaderna ökar, produktionen minskar, och köerna är gigantiska. Men det var ju inte det man ville åstadkomma, oavsett vem som fattade beslutet och är ansvarig för det.

Jag tror att man ville få en effektivare vård, med mindre köer och lägre kostnader men med bra kvalitet. Men det har inte blivit så.

I vår debatt har det talats om vad man skulle göra i Skåne. Där hade man planer, och där hade man tankar – skånsk livskraft. Man talade om att de stora sjukhusen i Malmö och Lund skulle gå samma väg. Ett tips från min sida är att de i Skåne inte kommer att gå samma väg. Man är inte så självsäker där som Bengt Cedrenius är.

Jag tror att det är som flera talare har sagt: Om konsekvenserna och resultatet av det beslut som är fattat blir vad det nu ser ut att bli, då är jag rädd för att det kommer att finnas anledning för oss att på samma sätt som politiker i Västra Götaland funderar över om deras fusion en gång var klok fundera i samma banor. Var detta vettigt och klokt?

Jag blir lite bekymrad när jag hör företrädare för det största majoritetspartiet. När man raljerar med varandra i debatten – jag ska inte hacka för mycket på Cedrenius, men jag tror att det var du som sade att vi på den här kanten, vi moderater, ändå borde kunna detta. När jag hör en del socialdemokratiska företrädare prata om kostnadsmassa och om att ekonomin ska styra till varje pris, då undrar jag om man egentligen har funderat igenom vad man pratar om.

Att minska kostnadsmassan innebär faktiskt sjukvårdsransonering. Det handlar om den lilla pojke som inte får sin brockoperation och som vi har läst om i tidningen, och det är vårdköer som kan bli resultat.

Den metoden – att stänga sjukhus – har prövats förut. Den här gången kanske man försöker stänga sjukhus utan att lyckas. Men då kan man i alla fall slå ihop sjukhus, avskeda personal och skapa köer.

Jag tror inte att det – i det land som har världens högsta skatter men inte längre världens bästa välfärd – är en framkomlig väg. Det ni skapar genom att försöka komma till rätta med kostnadsmassan är vårdköer och en vårdskuld till medborgarna, som har betalat höga skatter för att få vård i tid.

Det är en avvägning som man får göra och en diskussion som man får ta. Men jag minns tydligt och väl hur det var i valrörelsen. Där mötte jag inga socialdemokrater, inga vänsterpartister – eller vad ni kallar er nuförtiden – och inga miljöpartister som sade att det kraftfulla de skulle göra när de kom till makten var att slå ihop

sjukhus och ta tag i kostnadsmassan för att få ordning på den, medan de skulle strunta i om människor stod i vårdköer eller om vi fick en skuld till medborgarna

Jag tror att ni lovade rätt mycket i valrörelsen, trots att ni då kände till läget med ekonomin och situationen med skatteutjämningen. Det tycker jag egentligen inte hör till den här debatten, och därför tänker jag inte gå in djupare på det. Men jag vill ändå påminna om att ni kände till den situationen när ni utfärdade era löften i valrörelsen.

Till slut: Jag har förstått att en del uppfattar mig och andra politiker som en joker i leken som man måste försöka hantera. Oavsett om vi är oppositionspolitiker eller majoritetspolitiker tror jag att det är bra om vi står upp och träder fram i den politiska debatten och tar debatten politiker emellan.

Jag håller med Birgitta Rydberg och andra som har pekat på hur frustrerande det är att försöka bedriva oppositionspolitik och veta att besluten är en konsekvens av de politiska mål och ramar som ni har lagt fast men vara tvungen att möta tjänstemän i den offentliga debatten. Jag tycker inte att det är bra, utan det tycker jag är ett dåligt resultat av den förändring av styrningen av Stockholms läns landsting som ni har fattat beslut om.

Det är er jag vill möta i den politiska debatten. Det är ni som ska möta mig och stå upp för och försvara de beslut som ger konsekvenser som allmänheten kanske reagerar på. Jag får väl hoppas att det blir så i framtiden.

Jag tycker i alla fall att det är bra med den här debatten, för den har möjliggjort för oss att både diskutera de ekonomiska konsekvenserna av den här sammanslagningen och få en debatt om sjukvårdens framtida struktur i Stockholms län. Det tycker jag att vi alla måste ägna mycket större hänsyn än att vi kanske bara panikartat agerar utifrån att vi har problem eftersom vi – utöver våra egna kostnader – betalar över 5 miljarder kronor till andra delar av landet.

Anförande nr 17

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Christer G. Wennerholm! Jag betvivlar inte att du har ett socialt patos och brinner för många av de här frågorna. Det tycker jag är bra. Samtidigt kan jag tala om något för dig.

Du frågade om vad som sades i förra valrörelsen. Då kan jag säga att jag var ute mycket i Högdalen, på Sergels Torg och runt omkring i Stockholms kommun. Jag vet också att du är stockholmare. Jag frågade stockholmarna om de ville att Elwe Nilsson skulle fortsätta att låna till driften av sjukvården, om de ville fortsätta låta skuldberget växa och ville äventyra de framtida stockholmarnas rätt till fortsatt god sjukvård genom att låna till driften.

Jag fick ett ganska entydigt svar från stockholmarna. Det gjorde också att majoriteten i den här salen byttes så småningom.

Jag har egentligen bara en fråga till dig, Christer: Tycker du att vi ska låna till driften även framgent?

Anförande nr 18

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är övertygad om att du var ute på gator och torg, för jag såg dig där, Dag Larsson.

Dem du pratade om är de som inte längre är med i den här salen och som då ledde den borgerliga majoriteten. Men jag är inte övertygad om att du också talade om vad konsekvenserna skulle bli av den politik som du visste var tvungen att komma.

Jag ska inte stå här och läsa upp socialdemokratiska valprogram som jag har i min pärm. De innehöll i alla fall rätt många vidlyftiga löften. Men de handlade inte om att skapa vårdköer, ransonera sjukvård och slå ihop våra två stora universitetssjukhus.

Jag tror att det är konsekvensen av att ni socialdemokrater dessvärre kanske inte har så många idéer om hur ni skulle vilja forma framtiden. Det blev resultatet när ni till er egen förvåning – trots ett borgerligt flertal i valmanskåren – vann majoriteten i den här salen med ett mandat.

Anförande nr 19

Landstingsrådet **Cedrenius** (mp): Jag begärde replik när Christer Wennerholm helt plötsligt började dra in valdebatten. Då vill jag påminna Christer om att ett av Miljöpartiets största vallöften var: Ordning och reda i landstingets ekonomi. Vi gick faktiskt till val på att återställa en ekonomi som vi hade noterat var väldigt misskött.

Sedan är det en helt annan sak att vi inte hade en aning om att den var så misskött som den var. Men debatten om det ska vi ta vid ett annat tillfälle.

Jag noterar också att Christer inte svarade på Dag Larssons fråga, om du tycker att det är bättre att låna till driften av landstinget. Det tycker jag var ett talande svar – det svar som jag inte hörde.

Anförande nr 20

Anders Lönnberg (s): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag är rätt bekymrad. Man får en Kafkaliknande iskylla längs ryggraden när man hör den här debatten. Mest orolig är jag för hela politikens ställning bland åhörarna. De där uppe på läktaren är ju rätt vana, kan man tro när man ser vilka de är.

Men om det är några utanför den här salen och det här huset som händelsevis lyssnar på detta är den första fråga som de ställer sig: Vad ska vi med politik till? Vad är det som har sagts här i kväll som drar landstinget framåt över huvud taget? Vad är det för stora fel som har begåtts för att man ska inkalla en samling medelålders till äldre personer en hel kväll för att sitta och hålla på med detta?

Dessvärre måste jag erkänna att jag inte har något svar. Jag hoppas att vi under debatten kommer att få något svar på det.

Vad handlar det om? Jag har här en liten artikel som är svår för er i salen att se. Det står:

Demokratin ur spel i sjukhusfrågan. Landstingspolitikernas försök att närmast i löndom lägga ner Södertälje sjukhus väcker nu allt starkare reaktioner bland såväl politiker och personal som allmänhet.

Handlar det om er? Handlar det om oss? Handlar det om något i år? Nej, artikeln är från 1992.

Vi blir äldre, men frågorna är desamma. Debatterna är desamma. Vi spejar majoritetsspel och minoritetsspel. Antingen är vi – som opposition – förorättade offer utan information eller också är vi i den nonchalanta och omdömeslösa majoritet som inte förstår någonting om folks bästa.

Är det detta debatten ska handla om? Är det någon som tror på oss, tror på kritiken att den är seriös eller tror på att något skulle ändras? Vad handlar det om?

Jag tänkte säga något i sakfrågan, och sedan ska jag återkomma till det jag tycker har sagts i dag som kanske ändå är värt att säga några ord om, villkoren för hur vi ska umgås med varandra.

För mig är huvudfrågan ikväll: Är det rimligt att utlysa ett extra landstingsfullmäktigemöte för detta? Vad är det som har hänt för att detta ska föranledas?

Det har talats mycket om att vi skulle ha mörkat. Det tillhör också minoritets- och majoritetsspelet. Det har vi säkert sagt själva flera gånger. Om detta ber vi om ursäkt nu, för nu är vi i majoritet. Men vi kommer säkert att använda samma argument nästa period, om olyckan är framme.

Jag har hittat fyra mörker som vi är här för att hantera i en upplyst tid.

Det ena skulle vara ett handläggningsmörker. En enhet inom landstinget, nämligen Karolinska Universitetssjukhuset, har i god ordning lämnat in en begäran till en annan del av landstingets förvaltning, nämligen koncernledningen, med en beräkning och deras uppfattning av omställningskostnaderna.

Det har skett i en arbetsordning som är demokratiskt beslutad i den här församlingen. Det finns också en del förvaltningslagar som styr hur tjänstemän ska arbeta. Och som vi politiker är: Tack och lov att det finns lagstiftning på det området! Annars vore ju tjänstemännen helt hopplöst i händerna på oss och våra nycker.

Vad är det för mörkning i detta? Vad är detta för skäl för att politiken ska lägga sig i en handläggning som pågår mellan två enheter? Vem har mörkat någonting i denna fråga?

Ett protokoll från Karolinska Universitetssjukhuset är en offentlig handling, tillgänglig för alla som önskar ta del av den.

Är detta ett skäl för att ha det här mötet i kväll? Nej, det är det inte.

Det andra mörkret har vi hört är budgetmörkret: omställningskostnaderna redovisades inte i budgeten. Nej, det gjorde de inte. Det sades också under budgeten. Till yttermera visso har landstinget beslutat att den redovisningen ska ske i samband med bokslutet för 2003.

Er vilja att få omställningskostnaderna prövade under budgetbehandlingen har ni redan fått prövad. Landstingets majoritet sade nej till detta och sade: Vi tar de omställningskostnaderna i bokslutet. Vad är det för odemokratiskt i det?

Däremot är det demokratiskt tveksamt att begära ett extra möte därför att man har förlorat en omröstning. Men vad är det för mörkning i detta.

Det tredje mörkret kan vi kalla för det ekonomiska mörkret. Det är huruvida de här omställningskostnaderna på något sätt skulle ändra budgetens utformning eller riktning. Jag tycker att det är ett ovanligt grymt sätt att bedriva folkbildning på, att under en hel fullmäktigekväll gå igenom vad som är utgifter, intäkter, kostnader och besparingar. Vi har basala krav på att folk ska kunna skilja mellan kostnader och intäkter om man sitter i den här salen. Man ska veta vad som är en besparing. Man ska veta vad som är en investering till skillnad från en driftskostnad. Chris, du har fel. Ingenting av omställningskostnaden, oavsett om den är 200 miljoner, 600 miljoner eller 700 miljoner ändrar på det faktum att driftsbudgeten nu är åtminstone teoretiskt i balans. Det är olika kostnadsslag, och att vi ska ha ett extra möte för att lära dig det, är det rimligt? Nej, det är det inte.

Vi har alltså mycket mörker här. Jag kan helt enkelt inte finna något skäl till den här begäran. Kommunallagen utgår från att det finns någon grund för att en minoritet ska kunna begära möten. Annars, mina vänner, kommer ni att få ställa in er på många kvällar där ni inte kommer att göra av med pengar utan ni kommer att sitta här i den ena frågan efter den andra.

Några besked får vi klart för oss. Ni tjänstemän längst bak i salen och ni på läktaren ska först och främst veta att får Chris Heister som hon vill kommer ni aldrig att få sköta era jobb i fred. Det ska ständigt vara politiska inbrott och ingrepp, precis som man känner för det. När, var och hur man vill, skulle man kunna säga är ideologin bakom detta.

Det andra vi också har fått klart för oss är att det vi misstänkte förra perioden om den ekonomiska kunskapen har besannats så till den milda grad att det förefaller som om vi förra perioden ändå kom undan med blotta förskräckelsen, om det är så att man inte kan skilja på utgifter och intäkter.

Det tredje vi har lärt oss är att alla dokument som ni anför har ni hämtat från media. I stort sett inget dokument som är en offentlig handling, som ni kan hämta ut var och när ni vill, har ni anført i den här debatten, med ett undantag, revisorerens rapport. Eftersom jag är revisor själv i botten tycker jag att det är en revisors skyldighet att tala om vad som skulle ha kunnat vara bättre. Detta betraktas inte som kritik. Detta är ett förslag till vad som kan göras bättre. Så småningom kommer vi att få revisorerens dom, om ansvarsfrihet kommer att beviljas eller inte. Då är det dags att ha den debatten. Då vill jag utmana Birgitta Rydberg. Jag lovar dig på stående fot att jag avgår samma minut som en revisor talar om för mig att jag egentligen inte bör få ansvarsfrihet. Om du går med på den uppgörelsen kan vi ta varandra i hand.

Jag ska inte ta upp för mycket av vad ni har sagt, men det finns en sak. Ni säger att ni inte får information. Nu ska jag säga ärligt att jag tror att jag praktiskt taget aldrig har fått en fråga av er om någonting, inte ett samtal eller någonting om att få en upplysning i någon enda fråga. För mig är det obegripligt hur i alla fall jag skulle ha kunnat informera mer. Nu kanske inte jag vet så mycket. Det kan jag säga också är ett liv som går att leva, åtminstone för mig har det varit rätt hyggligt. Men jag ska ta Stigs utmaning lite seriöst.

Varför väljer ni bort möjligheten till ett bredare politiskt stöd? Det var din fråga. Då kan jag avslöja för er att Stig är den enda som ringer då och då. Och då vill jag säga, och nu ska jag försöka vara seriös – det är lite svårt med det här ämnet faktiskt, men det är rätt naturligt för mig att vara allvarlig så jag ska försöka vara det – att det för mig finns sju skäl till att det här är en svår fråga. Nu är jag väldigt öppen och ärlig.

För det första ger erfarenheten från förra perioden inte detta vid handen. Det finns en misstro. Vi som har varit med många perioder vet om att vi allihop spelar oppositions- och majoritetsspelet. Inte förrän alla gör det är vi beredda att lägga det här spelet åt sidan och seriöst pröva sakfrågorna. Det var inte så att de budgetar som vi hade att jämföra i år riktigt sprudlade av samförstånd i sina upplägg, om jag uttalar mig försiktigt.

För det andra har jag några gånger när information har getts varit med om att man omedelbart springer till pressen eller gör egna utspel. Det gynnar inte viljan att vara givmild när det gäller information.

För det tredje tycker inte jag att ni har visat tillräckligt seriöst intresse för landstingets ekonomi. Ni har inte samma mål med landstingets ekonomi som vi har. Då är det inget spel. Då kan man inte låtsas vara överens. Det är till och med så att ni ibland framställer en ekonomi i balans som ett problem och inte som en lösning.

För det fjärde tar ni inte domstolsutslag på allvar. Ni tycker att man kan behandla domstolsutslag lite hipp som happ.

För det femte vill ni inte acceptera tjänstemännens rätt att bereda ärenden i enlighet med den arbetsordning vi har beslutat.

För det sjätte handskas ni inte med informationen på ett tillräckligt seriöst sätt. Du gör det ofta Stig. Men till och med du gör det inte i dag. Jag ska ge ett exempel. Skälet till att vi har infört en pensionsavgångsrätt vid 61 års ålder är att just ge de nyutexaminerade ST-läkarna jobb. Det är just därför. Det finns ett samband. Har du tagit upp den informationen här? Nej, det ena partiet framställer uppsägningen av 61-åringar som problem, det andra ser ST-läkarna som problem. Det är ingen seriös hantering av den information som vi skulle kunna ge, och ingen har frågat.

För det sjunde kan förtroende enkannerligen aldrig krävas, det kan bara förtjänas. Jag tycker att vi alla i den här salen är lika goda kålsupare. Ska vi börja med ett samförstånd som är bredare, som du vet att jag gärna vill ha och som jag tycker att vi ändå försöker att tillämpa rätt ofta, i varje fall i mitt utskott, kräver det att vi alla är öppna och ärliga, sänker garden och lägger ned vapnen, även om det skulle vara en slägga – i väljarnas intresse, som Chris brukar uttrycka det. Hon kallar det för verktyg, men för mig är det oftast en slägga. Om vi är villiga att göra det, men

då kräver det att man drar ned byxorna på sig själv och inser att det här är en historia som funnits under många perioder, och där vi alla är lika goda kålsupare, kan vi uppnå det.

Sedan skulle jag vilja säga en sak om KUS. Oavsett hur mycket pengar vi hade haft skulle jag ha genomfört det här beslutet, därför att det är en investering i en ny sjukvårdsstruktur som jag är fullständigt övertygad om blir en bättre hälso- och sjukvård för Stockholm i framtiden, som gör det möjligt för oss att vara med i utvecklingen av alla nya teknologier som innehåller så många löften om bot och bättring för medborgarna. De är ändå vad det till syvende och sist handlar om. Jag skulle ha gjort det ändå varje gång.

Som revisor, det har jag sagt i en tidning också, tycker jag att det här är den bästa budget jag under mina 24 år i hälso- och sjukvårdspolitikerna någonsin har sett. Och det är av ett speciellt skäl. Det är inte för att varje budgetsiffra är ett ovanligt bra underlag, för det är den inte. Det vet vi. Det var kort om tid. Det har vi erkänt. Men det är därför att vi för första gången har genomfört ett budgetarbete på grund av att det vanliga standardbudgetarbetet misslyckades så kapitalt.

När vi lade ihop alla budgetar från alla sjukhus fick vi fram ett resultat som sade att vi skulle expandera 10 procent, när uppgiften var att minska med 10 procent. Det var inte användbart. Och vad gjorde vi? Jo, vi tittade på disciplin, profession, specialitet för specialitet i stället för budgetenheterna varje klinik, varje sjukhus. Och plötsligen fick vi fram ett budgetmaterial och ett underlag där inte alla skulle slå vakt om sin egen budget, sitt eget sjukhus, sin egen klinik, utan man skulle ta ställning för fem tio år framåt inom varje specialitet. Vart ska sjukvården hän i Stockholm?

För första gången fick vi ett budgetunderlag som talade det språk som våra anställda talar. Det var därför som de var så snabba med att kunna stödja den här inriktningen. De begrep för första gången vad det handlade om, och det var en inriktning som de medicinskt kunde ställa upp på. Därför är det här det bästa budgetarbetet, inte för att siffrorna är särskilt väl underbyggda, utan därför att vi för en gångs skull har tagit verkligheten som grund när vi har gjort budgetarbetet i stället för kivande och knivande organisatoriska enheter som vi alltid vet lägger överbud.

Om detta har ni aldrig begärt ett extra landstingsfullmäktige, aldrig begärt att få en diskussion extra om sjukvårdens utveckling, aldrig begärt att få veta hur samtalet ska föras med personalen, med de professionella, aldrig begärt att få ett samtal om hur tjänstemännen ska kunna få arbetsvillkor som de kan leva med. Däremot har ni begärt extrasammanträde för att spela det spel som majoriteten och oppositionen spelar.

Det får mig att fundera på den anekdot som handlar om skorpionen som skulle över en flod. Eftersom de inte kan simma begärde han lift med en groda för att komma över. Grodan sade: Nej, du får inte lift med mig därför att du är skorpion och du äter grodor, så du kommer att döda mig. Då sade skorpionen: Nej, nej, du är inte rationell. Tänk efter nu! Om du tar mig på din rygg och simmar ut i vattnet och jag sedan sticker dig dör du och då drunknar jag. Så det kan inte hända.

Grodan lät skorpionen klättra upp på ryggen och så började han simma över floden. Mitt i floden stack skorpionen grodan, och så sade han: Ursäkta, men det är min natur.

Anförande nr 21

Landstingsrådet Heister (m): Fru ordförande! Jag förväntade mig det här inlägget av Anders Lönnberg. Han brukar göra den här typen av inlägg när vi från oppositionspartierna kritiserar det som majoriteten föreslår. Då vill han gärna säga att detta är ett spel, att det här gör ni inte därför att ni har någon ärlig avsikt utan det här gör ni bara för att det hör till. Oppositionen agerar på det här viset.

Jag tycker att demokratin ställer krav både på en majoritet och en opposition. Den roll som vi i oppositionen har, som jag tycker är en av hörnpelarna i demokratin, är att vara en kontrollmakt. Man kontrollerar majoriteten, dess beslut och de konsekvenser som de besluten leder till. Det är precis den kontrollmakten som jag utövar i dag tillsammans med mitt parti. Om du kallar det för spel får du gärna göra det. För mig är det någonting allvarligare än så.

Så talar Anders Lönnberg om att om vi hade haft en ärlig avsikt, om vi ville ha en seriös hantering – det är faktiskt precis det som vi har efterfrågat. Vi har efterfrågat ett underlag för att bedöma det beslut som ni var beredda att ta. Det var därför som vi begärde återremiss. Men ni mötte den återremissen med arrogans från er sida. Ni återkom utan något underlag, utan något innehåll. Ni drev igenom beslutet.

Nu försöker ni föra tjänstemännen framför er. Jag tycker att det är ett ohemult sätt att hantera detta. Självklart vet vi att detta beslut innebar omställningskostnader. Det frågade jag om både i november och i december. Frågan var: Hur stora är omställningskostnaderna? Det svarade ni ju inte på. Nu kommer det ett besked från KUS styrelse. Då vill vi veta om det är så, eftersom vi inte heller fick klarhet i det. Det är ju ingen analys gjord av fusionen, Anders Lönnberg, vilket också revisorerna säger. Leder det till det som ni säger att det gör? De säger att man inte kan bedöma realismen i de besparingarna. Det är just här, Anders Lönnberg, som vi utövar kontrollmakten.

Anförande nr 22

Landstingsrådet Rydberg (fp): Vi tänker inte leka med ansvarsfriheten, Anders, och göra den till ett politiskt spel. Vi försöker föra en seriös debatt om insyn, om öppenhet och om delaktighet. Du säger väldigt raljant att vi kräver ett landstingsmöte för att vi har förlorat en omröstning. Du har lyssnat dåligt. Det är inte bristen på resultat i omröstningen utan bristen på underlag innan man fattade beslutet som vi har efterlyst.

Att Lönnberg inte förstår nu, inte förstått tidigare och troligen inte kommer att förstå det förstår jag. Det är samma person som uttryckte att budgetprocessen i höstas var den bästa han hade upplevt. Revisorerna hade en annan syn på det hela.

Lönberg säger att han inte får några frågor av oss. Då kan vi inte få reda på något, säger han. Men hur ska vi veta att vi måste fråga dig om olika saker ska bort, om Järva närakut ska bort, om akutbilarna ska bort eller om förändringar av akutsjukhus? Vi kanske ska passa på att fråga Lönberg om S:t Göran kommer att "tvångslandstingfieras", om Ersta sjukhus ska utarmas eller om Sofiahemmet ska tvingas lägga ned. Det är rätt rejäla besparingar där också. Kommer alla invånare i Hökarängen att få en läkarkontakt? Det har de inte i dag. Jag har fler frågor, men du kan ju börja med dem.

Jag lyssnade väldigt noga på Anders inlägg. Fanns det någon enda passus i Anders Lönbergs anförande som visade att han i dag hade lyssnat på oppositionen? Kunde ni höra det? Han kallade det ett spel.

Anders Lönberg har uppenbarligen läst revisionsrapporten, eftersom han kommenterade den. Ingela ville inte kommentera de frågor jag ställde, som också revisionsrapporten lyfte fram. Är det en rationalisering man är ute efter, eller är det stordrift man är ute efter med sammanläggningen av Karolinska och Huddinge? Anders kanske kan svara på vilka grunderna var.

Anförande nr 23

Landstingsrådet Nyman (kd): Fru ordförande! Jag kan inledningsvis dela Anders Lönbergs oro för väljarna, om de till äventyrs lyssnar på den här debatten. Jag tror att det är några som gör det. Jag tror att det största intresset finns hos de väljare som är helt beroende av landstinget. Då tänker jag inte bara på patienterna utan också på medarbetarna.

Det har varit en del självbekännelser under hand i dag också, och jag måste tillstå att jag har svårt för det här spelet. Jag vet inte om det har att göra med att jag är emot genmanipulation eller om man liksom har hamnat i någon sorts miljö där man bara spelar med. Men det är det som är det allvarliga, att vi tillåter oss att hålla på med ett spel som handlar om enorma insatser från skattebetalarnas sida för oerhört angelägna behov, kanske de främsta inom alla välfärdssektorer. Det är det som det handlar om. Jag tycker nog att detta extra fullmäktigemöte så här långt ändå har visat på behovet av att vi fick det här tillfället att diskutera angelägna frågor.

Det är en viktig fråga som har berörts i flera inlägg, och det är om tjänstemännen ska få arbetsro eller inte. Det är klart att de ska ha arbetsro. Men jag sade i ett tidigare inlägg att jag tycker att det är angeläget att göra tydligt vad som är politiska initiativ och en politisk inriktning och vad som är tjänstemännens uppdrag och skilja dem åt. Det har jag haft svårt att se i den diskussion och under den debatt som har pågått om den här fusionen. Vi ska inte raljera, vare sig över den förra mandatperiodens ekonomi eller den här, för har vi inte i grunden respekt för de gemensamma resurser som vi är satta att förvalta och hantera är all debatt meningslös.

Anförande nr 24

Anders Lönberg (s): Med det som grund, Stig, tror jag att vi kan prata vidare och se om inte samförståndet kan bli större. Ändå tycker jag att det finns en fysisk förklaring som ni undervärderar. Det är respekten för domstolsutslaget och

den tid som stod till buds. I det avseendet, det tror jag också att jag har sagt från den här talarstolen flera gånger tidigare, kunde beslutsunderlaget ha varit mycket bättre. Men det ändrar inte inriktningen. Det är huvudsaken för mig.

Den enda fråga jag vill ställa när jag hört både Chris och Stig är: Vad är oppositionens utsträckta hand? Är det kontrollmakt eller är det samförstånd? Det är svårt att vara både-och.

Birgitta Rydberg! Ett brev har du skrivit till mig. Som tur är behöver jag inte vara här så ofta, eftersom jag tjänstgör här på halvtid. Jag får ändå alltid reda på i TV-nyheterna att du har skrivit brev till mig. Du talar aldrig om det för mig. Det går alltid via pressen.

Anförande nr 25

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Anders Lönnberg är precis som jag utrustad med en landstingsdator, och det skickades per mejl till dig innan det nådde pressen.

Anförande nr 26

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Är man förtroendevald måste man nog när man är i majoritet vara beredd på, för det är själva grunden i demokratin, att oppositionen utövar kontrollmakt. Om man hanterar den kontrollmakten seriöst skapar den också förutsättningar för samförstånd.

Men det var inte så du gick in i den här debatten. Du gick in i den här debatten med arrogans och talade om de tre mörkren. Jag hade kunnat replikera och sagt att du har fattat ett beslut i blindo. Jag avstod från att göra det bara för att få en diskussion om vad som är vår roll. Vi begärde återremiss för att få svar på ett antal frågor. Ni hade kunnat visa samförstånd genom att ge ett underlag för beslut. Ni gjorde inte det då. Nej, det innehöll inte svar på de frågor som vi hade ställt under budgetfullmäktige.

Nu kommer omställningskostnaden, som du inte hade någon aning om, via KUS styrelse. Det jag menar är att man har fattat beslut utifrån helt fel utgångspunkter. Vad blir då konsekvenserna mot bakgrund av revisorernas kritik? Det tar ni ju inte till er. Är det någon som har att fundera över samförståndet och samförståndets innehåll är det Anders Lönnberg, hans parti och de två samverkande partierna. Man bröt ut en del ur en viktig utredning. Man tog beslut utan underlag. Sedan kräver man att samförståndet bygger på att vi bara accepterar utan att över huvud taget vara med i processen, utan information. Det är ju det som är den grundläggande kritiken från vår sida.

Anförande nr 27

Anders Lönnberg (s): Du har aldrig ställt frågan till mig om jag inget visste, för det har jag aldrig sagt. Jag har sagt att jag inte visste att KUS styrelse hade fattat beslutet. Däremot har jag sett massor av olika omställningsberäkningar. Det framgår senare i artikeln också, när jag kommenterar olika enskildheter, vad poster innehåller. Men det har du inte frågat mig om. Jag tror helt enkelt att du inte ville veta. Det passade bättre som det var. Det passar in på det sättet i spelet.

Jag har full respekt för kontrollmakt. Jag har full respekt för revision, eftersom jag är revisor själv. Er kärlek till revisionen känns väldigt nyväckt, kan jag säga. Den har inte alltid varit besvarad, kan man lugnt säga. Men jag tar dig på allvar. Jag har däremot inte sett någon ödmjukhet från mig i den här debatten heller. Jag har inte sett någonting som har gjort att mitt förtroende för att samarbeta med er skulle ha ökat. Jag önskar att jag hade gjort det.

Anförande nr 28

Landstingsrådet Heister (m): Om det nu är så, Anders Lönnberg, att du så gärna vill sträcka ut handen, när vi till och med har ställt frågor om hur stora omställningskostnaderna är och du visste att det fanns beräkningar, varför kunde du inte informera om det då på ägarutskottet?

Vill du ge ett svar får du begära ordet. Jag kan inte debattera med dig om du sitter och pratar ute i salen.

Det är hela den här hanteringen som vi i grunden tycker är så förkastlig, att vi via tidningens löpsedlar får veta storleken på omställningen, att vi inte vid beslutstillfället kunde värdera omställningskostnaden i förhållande till de besparingar som ni sade att ni skulle åstadkomma. Ni fattade beslut i blindo. Det är det som är vår kritik. Det är därför som vi har detta fullmäktigesammanträde i dag. Det krävs en offentlig debatt om detta.

Anförande nr 29

Landstingsrådet Nyman (kd): Jag vill inleda den här repliken med att tacka Anders Lönnberg för svaret på en av mina väsentliga frågor.

Du frågade ungefär så här: Är ni ute efter kontrollmakten eller erbjuder ni en utsträckt hand? Svaret är ja. Det tillhör själva karaktären på det arbete vi är involverade i du och jag och alla andra här i landstingsfullmäktige. Kontrollmakten ska vi naturligtvis ha för att det ska bli någon meningsfull opposition.

Ni har initiativet till fortsatt öppenhet. Det ska inte stängas dörrar utan det ska öppnas dörrar. Jag har faktiskt några förväntningar kvar. Vi får se om de räcker framåt midsommar eller om de måste omprövas. Om ni tar våra önskemål, som är framförda i det brev som gav anledning till detta fullmäktige, och det som har sagts i debatten på allvar, tar det till er och visar en ökad öppenhet, tror jag också att det kan komma utomordentligt konstruktiva bidrag till utvecklingen av landstinget. Det tror jag att både väljare och medarbetare kommer att kunna tacka oss för. Men initiativet är ert.

Till sist i det här inlägget vill jag säga att det under förra mandatperioden fanns en organisationsberedning som Socialdemokraterna hoppade av, Vänstern deltog nästan inte alls och Miljöpartiet hade problem med ledamöterna i den. Jag anklagar inte dem för det. När vi sålde S:t Göran upphörde motivationen för Socialdemokraterna att delta i arbetet och därför lämnade man det. Nu har ni fusionerat på ett sätt som vi starkt har ogillat. Sedan får vi se hur resultatet blir, men ni har fattat det beslutet. Men jag tänker vara kvar i allmänna utskottet och ägarutskottet och fortsätta att ha de här förväntningarna.

Sedan har det nästan bara talats om det allmänna utskottet i landstingsstyrelsen under förra mandatperioden. Hälso- och sjukvårdsnämnden hade ett allmänt utskott där vi hade precis den öppenhet som jag har efterlyst från det enda allmänna utskott vi har i landstinget nu. Jag kan berätta mer om det vid ett annat tillfälle. Vi behöver inte ta det offentligt i dag.

Anförande nr 30

Anders Lönnberg (s): Det jag försökte förklara tydligt för dig, Chris, var att du inte har fått någon information om hur stor besparingen är. Vi vet fortfarande inte exakt vad omställningen går på. Vi vet vilket bud KUS har fått. Med all respekt för KUS, men ska vi passivt acceptera alla bud som de kommer med?

Detta måste genomgå en sedvanlig tjänstemannabehandling innan det kommer upp till behandling. Därefter kommer tjänstemännen till både er och till oss. Sätillvida stämmer det att man inte har gett någonting till mig som ordförande i ägarutskottet av det skälet att de inte själva var färdiga med jobbet. Och jag är inte det minsta upprörd över detta. Det är precis så det ska gå till. Det är precis så förvaltningslagen säger. Det är precis så den här församlingen har sagt att handläggningen ska gå till. En sak kan jag faktiskt tro på, och det är att tjänstemännens oväld är mycket större än min. Därför är det väldigt viktigt att ärendet går via dem innan det kommer till dig, i stället för via mig.

Svaret är att du fortfarande inte har fått någon information om omställningskostnadens storlek. Det har dessutom landstinget beslutat att du inte ska få förrän vid bokslutet. Jag förstår inte vad som är problemet.

Anförande nr 31

Landstingsrådet Heister (m): Nu blir jag väldigt konfunderad, för jag har visst fått information om omställningskostnaderna. I den promemoria som ligger till grund för dagens fullmäktigesammanträde anhängiggörs omställningskostnaderna som de ser ut i nuläget, som landstingsdirektören säger. Ungefär 700 miljoner kronor, motsvarande näst intill på miljonen det som kom från KUS styrelse. Det är därför som jag har ställt mina frågor i dag, men jag har inte fått några svar. Vad är omställningskostnaderna? Det finns vissa saker där som inte är redovisade i landstingsdirektörens promemoria, som avbolagiseringen av Huddinge sjukhus, som IT-säkerheten, som inte finns med.

Vi vet att de 117 miljonerna ska in i bokslutet för 2003, som rör avtalspensionerna. Sedan säger ni att en del är omställningskostnader, annat är det inte. Nej, men då borde de ju in i budgeten för 2004!

Då är vi tillbaka precis där jag började: det här visar att i någon mening är detta beslut fattat i fel ordning.

Ni har kastat in jätten efter degen. Det är det som gör att det inte finns någon analys varför man skulle göra det här, utan detta är bara förhoppningar från er sida. Det är därför vi har begärt ett extra fullmäktige.

Det är därför som vi utnyttjar vår kontrollmakt. Vi har inte fått svar. Det är väl sammanfattningen av det här fullmäktigesammanträdet: Ingenting hört, ingenting sett, ingenting lärt från majoritetens sida. Då är det inte så himmelens lätt att vara ödmjuk. Man ställer fråga efter fråga efter fråga men får inga svar utan blir bara raljant bemött. Och nu hävdar du till och med att vi inte har någon information över huvud taget, när vi ändå har landstingsdirektörens promemoria!

Anförande nr 32

A n d e r s L ö n n b e r g (s): "Tillbaka där du började", sade du. Det stämmer precis! Den här kvällen har inte gett oss någonting. Den har inte fört oss framåt det minsta – möjligen bakåt. I bästa fall är vi tillbaks där vi började.

Vad jag kommenterade var ditt uttalande om att du hade fått information via tidningen om omställningskostnader. Du kunde ha frågat mig många gånger, så kunde jag ha sagt att det pågår en massa beräkningar. och landstinget har beslutat att dessa ska redovisas i bokslutet. Det är ett beslut. Tycker du inte att beslut här ska respekteras, ska du ha någon gräddfil framför de besluten?

Vi får information när tjänstemännen känner sig nöjda, därefter säger vi i majoriteten vad vi fortfarande tycker ska vara rimliga omställningskostnader. Men vi har fortfarande inte tagit ställning till detta. Om du uppfattar dig ha fått det, kan jag bara säga att du är felinformerad.

Du är tillbaka precis där du började. Det är ingen raljans, det är sanning. Det krävs bara att du tittar lite på hur beslutsordningen är. Jag har respekt för den, och jag har respekt för tjänstemännens rätt att få jobba med det här innan vi kommer med våra fingrar.

Anförande nr 33

G u n i l l a H e l m e r s o n (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Först skulle jag vilja göra en liten personlig deklARATION. För mig är uppdraget som ledamot av den här församlingen något helt annat än att delta i ett spel. Jag tar mitt uppdrag på större allvar än att jag någonsin skulle vilja kalla det så. Att vara ledamot av Sveriges näst största beslutande demokratiska församling är ett förtroendeuppdrag som jag tar allvarligt.

Lite stillsamt kan man fundera om den promemoria som landstingsdirektören har skickat till oss kan betraktas som värdelös. Man kan få det intrycket av den senaste debatten. Annars är det precis som Chris Heister sade, den bekräftar bara de siffror som pressen har gjort offentliga.

Det var inte precis med några hurrarop som vare sig befolkningen eller jag som befolkningsrepresentant mötte det faktum som slutligen i december förra året stod klart för oss genom att beslutet om sammanläggning av landstingets två universitetssjukhus då var klart. Tvärtom har jag inte hört någon anställd på Huddinge sjukhus som varit eller är positiv till denna sammanslagning – med ett enda undantag, vill jag tillägga. Det är faktiskt en partikamrat till Birgitta Sevefjord, som ser sin chans att få gå i pension lite tidigare och slippa jobba.

Många gånger har jag från anställda fått frågan om jag hade någon aning om vad det här skulle komma att kosta. Det har jag inte kunnat svara på, av naturliga skäl. Vi fick ju inte del av de här siffrorna eller nivåerna förrän det blev offentligt genom medierna. Då kom det ännu fler reaktioner – dem har vi säkert alla tagit del av.

Det har diskuterats tidigare här i dag, och ett antal medborgare frågade mig senast i helgen om det verkligen var sant och rimligt att det skulle kosta så här mycket att spara 600 miljoner kronor på två år. De kunde inte tro att kostnaden skulle behöva bli så gigantisk, och det har jag också svårt att tro. Då vill jag säga att de personer som tog upp den diskussionen var faktiskt anställda på Karolinska och på Huddinge sjukhus, och de var läkare!

Nästa stora farhåga – och där delas min oro av många anställda på framför allt Huddinge sjukhus och Södertälje sjukhus och invånarna i södra delen av länet – är att Huddinge sjukhus i framtiden riskerar att bli en filial till KS. De anställda känner det faktiskt så. Redan det nya namnet har ju suddat ut Huddinge, och alla pratar bara om KUS nu för tiden.

Genom sammanslagningen kommer också ett antal kliniker och mottagningar på sjukhuset att slås samman med KS, och det får naturligtvis till följd att viss vård försvinner från Huddinge och därmed blir mer svårtillgänglig för dem i södra delen av länet. Viss vård blir reducerad i sin omfattning, och därmed kommer köerna att växa.

Då kan jag berätta att i går, den 1 mars, fick jag av en händelse reda på av en kirurg som arbetar på Huddinge sjukhus att där står man nu i kö. Kön till bräck-operationer är ett år lång. I dag, den 2 mars, när det har gått två månader sedan sammanslagningen, kan man på Södertälje sjukhus över huvud taget inte tala om när patienterna ska få tid till gynekologiska operationer – om det inte är fråga om dubbel förtur, för då kan de möjligen få ett besked.

Redan i dag vet vi att till exempel barnakuterna på Huddinge och Danderyd, som är dimensionerade för 30 000 besök per år, tar emot nästan dubbelt så många barn. Då kan man ju fundera hur det ska gå för barnen i fortsättningen.

När diskussionerna gick som hetast kring Södertälje och Norrtälje, blev det också klart att protesterna mot nedläggningshotet mot förlossningen vid Södertälje, som sedan stoppades, innebär att förlossningen där blir en filial till Huddinge sjukhus. Det kan ni själva läsa i papperen. Det innebär att Södertälje, som varken har personalbrist eller svårigheter att rekrytera, kommer att få bidra med personal till Huddinges förlossning, som ju både är större och har personalbrist och problem med rekrytering.

Att köer växer när besparingar och begränsningar införs är en gammal erfarenhet. Här kommer det bara att betyda att landstingets vårdskuld växer och det blir svårare för invånarna.

Den revisionsrapport som har nämnts av en del handlar om både sammanslagningen av HS och KS och förslagen att lägga ned Södertälje och Norrtälje som akutsjukhus. Revisorerna visar klart att konkreta beräkningar saknades. Detta till trots pågår nu arbetet för fullt med de här sammanslagningarna.

Min egen reflexion kring det här ärendet är att sunt förnuft hade varit en stor tillgång i processen. Jag har sagt förr, att det aldrig är fel eller förbjudet att tänka själv. Tvärtom anser jag att det är en klar tillgång med både medborgare, befolkningsföreträdare, som vi är i den här salen, och tjänstemän som använder sitt eget huvud. Hela den här processen har skötts oerhört dåligt – jag skulle vilja säga rent skandalöst dåligt. Det gäller alla skeden, inte minst det så kallade underlaget på de 300 sidor som vi vanliga ledamöter och ersättare i landstingsstyrelsen fick direkt på bordet när vi skulle fatta beslut om sammanslagning. Det betraktar jag som minst sagt otillständigt.

Min egen slutsats kring den här diskussionen är denna. Självklart behöver man kontinuerligt se över alla verksamheter för att göra förbättringar, effektiviseringar och ibland också omorganisationer. Men att hota länsdelssjukhus som har en välfungerande verksamhet och en ekonomi i balans med nedläggning, samtidigt som man lyfter fram mycket stora universitetssjukhus, som i princip aldrig har kunnat hålla ordning på sin ekonomi, och slå ihop dem till ett gigantiskt universitetssjukhus!

Till sist har jag bara en stilla fundering. Finns det någon som på fullt allvar tror att det nu blir lättare att få kontroll över ekonomin i detta gigantiska sjukhus?

Anförande nr 34

G e o r g G u s t a f s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag hade inte tänkt förlänga debatten utan ska bara hålla mig till vad som kanske är väl kända fakta, men värda att upprepas i den här församlingen trots den sena stunden.

Oppositionen var ju förra mandatperioden i majoritet, och under den perioden gjorde Kristdemokraterna, Folkpartiet och Moderaterna av med cirka 10 miljarder mer än vad man hade. 10 miljarder i skuld var inget som man tyckte krävde några extra möten.

Under sista åren för det borgerliga styret rann pengarna ur landstinget, och trots upprepade anmaningar gjordes ingenting. Man satt med armarna i kors och inga pengar skulle det beslutas om. Man tog alltså inte ansvar för miljardunderskottet, utan det skickades vidare till oss i den nya majoriteten. Nu tar vi ansvar för pengarna. Vi är tvungna att spara.

Huddinge sjukhus och Karolinska sjukhusets sammanslagning är bra. Nu får samarbete gå före konkurrens. Men nu när ansvaret tas, när de rätta besparingarna görs, begär fp, kd och m ett extramöte! Var extramötena när pengarna rann ur verksamheterna under er styrelsetid? Vad gjorde ni när miljarderna rann ut? Vad gjorde ni under den sista sommaren, när HSN berättade om sitt underskott? Inte kallades det till debatt från m, fp och kd! Då fanns det ingen dialog om pengabristen!

Under borgarnas sista sommar kallades inte till några extramöten för att diskutera de 10 miljarder som man slarvat bort. Nu vill borgarna ha extramöten – sent ska syndaren vakna!

Om ni borgare nu verkligen har vaknat och förstår allvaret i den situation ni har skapat, så ser jag det som positivt. Jag ser i så fall fram emot vilka realistiska besparingar som Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna vill föreslå i Stockholms läns landsting. Det kanske inte kommer under detta möte, men jag ser verkligen fram emot vilka besparingar ni seriöst vill diskutera med oss.

Anförande nr 35

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Ja, mina vänner, herr ordförande och ledamöter, det är en lång dags färd mot natt!

Frågan som vi debatterat i dag handlar ju väldigt mycket om förtroende, politikerförakt och diskussioner. Jag har med mig en ledare från Länstidningen i Södertälje, där det står: "Hur ska landstinget återvinna förtroendet?" I två tidigare ledare har tidningen tagit upp revisionsrapporten, som vi också har diskuterat i dag, och man har riktat skarp kritik emot den metodik och det genomförande och det underlagsarbete som har legat till grund för själva arbetet och budgeten i höstas. Man ställer sig också frågan, när nu en ny diskussionsrunda ska starta, hur den ska kunna ledas. Hur ska en så djupt komprometterad landstingsledning kunna hålla i trådarna, och hur ska det i så fall kunna skapas något förtroende hos de berörda sjukhusens representanter, som aldrig blev inbjudna i diskussionen?

Herr ordförande och ledamöter, tyvärr är jag själv benägen att hålla med i den här kritiken och själv ställa mig frågan hur landstinget ska kunna återvinna förtroendet. Det är klart att man ställer sig frågande, när invånarna i länet, personalen och oppositionen – och kanske även stora delar av de valda politikerna på majoritetsbänken – inte inbjuds att delta i diskussionen eller beslutsprocessen.

Ett uttryck för det är den gigantiska organisationsförändring som har genomförts efter valet, en centralisering utan motstycke som varken var förankrad hos personal eller politiker.

Ett annat uttryck är den nuvarande organisationen, där tjänstemännen har blivit politiker och tar de flesta besluten. Jag trodde att det var ni på den sidan i salen som hade blivit valda för att fatta beslut och ta ansvar för dem. Vad jag kommer ihåg fanns det inga ledande tjänstemän på valbar plats i landstingsvalet.

I landstingsstyrelsen har vi gång på gång efterfrågat underlag till de skrivelser och beslut som diarieförs, och gång efter gång har vi fått svaren att det skulle bli möjligt att få underlag – men gång efter gång har vi fått leta eller beställa utan resultat! Slutsatsen blir att det väl ändå är tjänstemännen som vet vilka beslut som fattas. Vid flera tillfällen under kvällen har vi ju fått många exempel på beslut som vi på den här sidan av salen, och kanske även ni på den sidan av salen, har fått läsa om i tidningarna. Och hur många av oss har inte fått mejl eller telefonsamtal ifrån verksamheter som är hotade eller till och med stängda, vilket vi inte visste om?

Tydligen ska vi politiker undanhållas det som inte är principiellt viktigt att fatta beslut om, som det så vackert heter. Slutsatsen blir att i majoritetens ledningsfilosofi ingår det att endast tjänstemännen vet vilka beslut som ska fattas, och det är endast tjänstemännen som vet vad som är principiellt viktigt. Det vet tydligen inte ni.

Ledningens filosofi har klara likheter med en bok vars författare tyvärr dog i helgen, Joseph Hellers Moment-22.

Landstingets viktigaste organ förutom fullmäktige är ju landstingsstyrelsen. Många av oss ingick inte där förra perioden, och vi såg fram emot den diskussionen som skulle kunna föras i landstingsstyrelsen omkring viktiga ärenden. Det var ju klart uttalat att man skulle utöka antalet ledamöter och ersättare för att kunna ha seminarium och föra diskussioner. Vart tog den tanken vägen? Mötena håller på i max 15 minuter, och det är 25–30 ärenden som klubbas igenom.

Det verkar som om majoriteten på något sätt har nått botten. Lägre förtroende för landstingsledningen och tjänstemannasidan är väl svårt att uppnå.

Nu är det dock inte bara inom sjukvårdspolitiken som informationen är bristfällig. För några veckor sedan kunde vi som sitter i SL-styrelsen läsa i tidningen om vad SL kommer att göra när trängselskatten införs. Artikeln innehöll information som jag som sitter i SL-styrelsen inte hade fått ta del av. Då kan man ju ställa sig frågan om det är Anna Berger Kettner eller Annika Billström som är SL:s ordförande.

Nu begär Anna Berger Kettner replik – jag såg handen – och då kommer hon att säga att under minst tre tillfällen i SL-styrelsen har vi fått information. Ja, vi har fått information om hur man tänker sig att hantera trängselskatten – men inte den information som medierna fick, utan vi har fått annan information.

Lönberg ställer sig i talarstolen och undrar: Varför ringer ni inte, om ni vill ha besked? Alla som känner Anna vet att henne behöver man inte ringa upp, utan hon ringer ändå. Jag uppskattar ärligt de samtalen, Anna. Men jag fick ingen information, utan det är annat vi har pratat om.

Senare samma vecka, under styrelseseminarier med SL:s styrelse, framkom det på en direkt fråga att styrelsens ordförande och ledande tjänstemän bokat in en presskonferens, i syfte att delge medierna information som vi i styrelsen endast hade fått en kort dragning om, och där vi fick material som var felaktigt. Fem OH-bilder fick vi uppkopierade; tre av dem var inaktuella. Medierna fick ett 30-sidigt dokument, som vi inte hade tillgång till.

Detta är allvarligt, tycker jag. På något sätt är det kanske just den principiella diskussionen vi borde ta oss tid att ta. Hur ska informationskanalerna se ut? Och hur ska vi tillsammans kunna få bättre information, som vi alla känner oss nöjda med – inte med besluten, för det tillhör det som Anders Lönberg brukar kalla ”spelet”, men nöjda med informationen.

Nåja, har förtroendet gått i botten så kan det väl bara bli bättre – eller? Som förtroendevald och folkpartist önskar jag att vi tillsammans ska kunna ha den breda diskussionen om hur förtroendet för landstinget kan återupprättas. Den diskussionen måste handla om det som vi alla har påpekat, från den här och från den där talarstolen: delaktighet, ansvar, beslutsprocesser, långsiktighet och demokrati.

Vårt landsting befinner sig i en minst sagt prekär situation. Ska landstinget som institution, invånarna och framför allt personalen få tillbaka den respekt som man just har förlorat, så klarar man faktiskt inte av den ryckighet som präglar beslutsprocesserna. Jag hade någonstans hoppats, när vi kallade till det här extra fullmäktige för att diskutera bland annat beslutsprocesserna, att det kunde bli ett avstamp för något. Många har uttryckt, från bägge talarstolarna, att man vill ha ett öppet klimat, man vill ha samförstånd, man vill ha öppna dörrar. Samtidigt känner jag där jag sitter nere i salen att gång på gång slängs samma dörrar igen rakt i ansiktet på en.

Ingela Nylund Watz inledde med att säga: ”Tyvärr lider majoriteten av en opposition - -”. Ett sådant uttryck gör ju inte att jag känner så stort samförstånd med henne om hur vi ska kunna diskutera oss fram till lösningar.

Lönnberg säger någonting i stil med: ”Tack för ordet! Kvällen har inte gett så mycket gott.” Nej, den har inte det. Vad den har gett mig är att situationen känns ännu mera skärpt. Vi kan inte gå hem i kväll och känna att vi har inlett en process där vi kanske kan komma till samförstånd i åtminstone några frågor.

Men jag vill inte som andra säger stänga dörren utan hålla den öppen.

Vad jag också tycker är anmärkningsvärt är att mycket av diskussionen från den andra talarstolen har handlat om kritiken från revisorerna förra mandatperioden. Den var allvarlig. Men kritik kommer även den här mandatperioden ifrån revisorerna. I den revisionsrapport som säkert merparten av oss har läst handlade upplägget just om att man är osäker på vad stora strukturförändringar ger för faktiskt resultat och att de ”sällan givit avsedda ekonomiska effekter”.

Några av oss kommer ihåg Ringholm. Han lade en utvecklingsplan på 2,9 miljarder. Det blev inte så många miljoner i slutändan!

Jag tror att den här typen av snabba förändringar som nu genomförs, som dessvärre får mycket långsiktiga konsekvenser för sjukvården och sjukvårdens struktur i Stockholms läns landsting, kanske har ett gott uppsåt att spara pengar – men de måste i så fall genomföras på ett annorlunda sätt: just så strukturerat som revisorerna faktiskt efterfrågar.

Revisorerna ställer några konkreta frågor. Man säger att skillnaden i vårdkonsumtion mellan Stockholms läns landsting och andra landsting är något som det hade varit bra att titta på. Man säger att jämförelser av kostnader och produktivitet mellan Stockholms läns landsting och andra landsting också hade varit bra att titta på. Man ställer sig frågan varför den senaste kostnadsökningen har skett inom SLL:s sjukvård. Konsulterna pekar också på risken med att ensidigt fokusera på strukturförändringar som verktyg för effektivisering, man måste titta på andra saker också.

Jag tycker att man från majoritetens sida bör inleda en dialog med revisorerna, med de berörda sjukhusen, med personalen och gärna med oss på oppositionsbänken, om hur man ska kunna ro det här i land, det som man faktiskt redan har satt i sjön.

Samtidigt blir jag upprörd eller ledsen, kanske någonting mitt emellan, när jag hör Anders Lönnberg säga att det här är den bästa budgetprocess som landstinget har haft – och i nästa andetag säger han: Fast det var inte så viktigt med siffrorna, med underlaget, utan det är processen som är det viktiga.

Sören Olofsson säger: Landstingets budgetarbete förra året byggde på en mycket noggrann analys och en lång erfarenhet av sjukvårdsekonomi. Det är ju inte riktigt vad revisorerna säger i sin rapport! Samma ärende har i rapporten från Ernst & Young, bland annat avseende Norrtälje och Södertälje, beskrivits med orden: frånvaro av en sammanhållen och konsekvent argumentation, frånvaro av referenser till existerande eller tidigare gjorda kostnadsjämförelser, frånvaro av sammankoppling mellan den allmänna argumentationen och de faktiska, iakttagbara kostnadsrelationerna mellan sjukhusen och framför allt frånvaro av en tolkning, hur man har räknat fram besparingarna.

Jag hoppas att det inte blir frånvaro av en fortsatt diskussion om hur vi ska få tillbaks demokratin och minska politikerföraktet!

Anförande nr 36

Landstingsrådet **Larsson (s)**: Jag tycker att det finns mycket att ta fasta på i det som Maria Wallhager säger. Jag tror också det finns skäl för oss att resonera kring hur vi som majoritetspolitiker respektive oppositionspolitiker arbetar i den här församlingen. Sedan är det ju klart att det underlättas om opposition och majoritet behandlar varandra med respekt. När Maria exempelvis ganska lögnaktigt påstår att vi ska införa trängselsavgifter i kollektivtrafiken och lurar ABC:s redaktion att tro på det, så underlättar inte det respekten.

Maria håller fram Länstidningen i Södertälje som det stora sanningsvittnet: nu är minsann medborgarnas förtroende för den politiska majoriteten kört i botten, och det går inte att komma lägre. Jag vill då bara överlämna ett utdrag ur Länstidningen i Södertälje från 1992-09-08, där rubriken lyder: "Demokratin ur spel i sjukhusfrågan. Dödsdomen hemlig för alla inblandade". Sedan är det fullt av otäcka påhopp på din partikollega Birgitta Rydberg, där det står att hon mer eller mindre försöker lura Södertäljes lokala befolkning och köra över dem, uppträder odemokratiskt och sådant. Jag trodde inte på vad som stod i Länstidningen i Södertälje från 1992-09-08, för jag tror bättre om Folkpartiet. Jag överlämnar den gärna till studium, så kanske Maria kan överväga hur mycket tilltro hon ska fästa till Länstidningen i Södertälje i framtiden.

Anförande nr 37

Landstingsrådet **Berger Kettner (s)**: Ja, Maria Wallhager, man kan fundera på vad syftet är med den här debatten. Jag tänker på vad din kollega Chris Heister nyss sade: Jag känner mig frestad att ta en politisk debatt med Dag Larsson. Är det inte det vi gör i landstingsfullmäktige?

Jag förstår att vi kanske inte har riktigt samma syfte. Det verkar som om oppositionen mest inriktar sig på personliga misstänkliggöranden och Finn Fem Fel, snarare än att diskutera politiska skiljelinjer.

Hur hanterar vi varandra? Maria har just berättat att jag söker mina kolleger i SL-styrelsen. Jag sökte till exempel dig för en vecka sedan. Du har fortfarande inte hört av dig. Det gjorde jag efter en besynnerlig debatt där Maria förra tisdagen utgick från ett utkast till strategisk plan, som ännu inte varit till beslut i SL:s styrelse, där ett förslag som tjänstemännen har lagt är att man före år 2008 ska utreda en av de av trafikexperterna mest förespråkade lösningarna, nämligen tidsdifferentierad taxa. Men det står inte att man ska införa den, utan bara att man ska ta reda på vad det skulle få för effekter i Stockholm. Ska man till exempel gå emot ett av de från forskarna mest förespråkade lösningarna – och det tror jag vi ska, för jag har aldrig varit förespråkare för en sådan lösning – så måste man veta på vilken grund. Man måste ha fakta. Det tycker i alla fall vi.

Efter att ha böjt och vridit på detta kunde Maria i ett hemligt politiskt utspel, som inte var utlagt på någon hemsida, meddela att vi tänkte införa trängselavgifter i kollektivtrafiken samtidigt med trängselavgifterna på vägarna.

Förutom att det, som Maria vet, absolut inte är sant finns det inte någon fysisk möjlighet att införa det inom ett år om vi nu ville det – vilket vi alltså inte vill, vilket härmed noteras.

Sedan kan man inse att Maria säkert tycker att det vore intressant och vill försöka, vilket naturligtvis är ett totalt politiskt självmord och dessutom helt omöjligt. Trängselavgifter i kollektivtrafiken skulle nämligen ta ut trängselavgifterna på vägarna. De skulle så att säga nollifiera varandra.

Det här pressmeddelandet var alltså, till skillnad från det pressmeddelande som gick ut om den presskonferens som Maria är så upprörd över, inte offentligt. Det fanns inte på den landstingsdator som Chris hänvisade till. Var är ditt demokratiska ansvar, Maria? Jag tänker inte ta upp ditt personliga ansvar.

Anförande nr 38

Landstingsrådet W a l l h a g e r (fp): Nu har vi snart en trafikdebatt här.

Det handlade om respekt, och jag har respekt för mina kolleger på båda sidor. Du tog upp frågan om trängselavgifter i kollektivtrafiken. Bakgrunden till det är bland annat ett uppdrag som jag själv har varit med om att lägga fram, där vi ville ha en oberoende utredning från tjänstemännens sida. Sedan fick vi, fastän efter andra politiska instanser, remissutgåvan av strategiska rapporter, den så kallade strappen. Och vad hittar jag när jag läser den? Jo, där har SL-tjänstemännen under rubriken "Hur vi minskar trängseln" skrivit att de ska utreda hur man tar hand om en tidsdifferentierad taxa. Det är klart att varken jag eller ABC-reportrarna, som jag tydligen lurade, behövde tänka speciellt långt om hur man skulle hantera taxan för att få bort trängseln i kollektivtrafiken.

Det är svårt att diskutera politiska meningsskiljaktigheter när vi inte får reda på vad som beslutats av tjänstemännen. Någonstans tycker jag att vi kanske ska lämna snuttifieringen, som den här typen av debatt brukar kallas, och vända tillbaka till det som vi faktiskt inledde den här debatten med, nämligen hur vi ska få tillbaka demokratin i den här salen. Hur ska vi kunna få tillbaka beslutsprocesser som vi faktiskt båda två upplever är vettiga? Var det inte det som vi skulle prata om i dag? Eller var det trängselavgifter – jag kanske har missat något?

Anförande nr 39

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige! Det har pratats mycket om respekt i salen, och jag börjar känna en oerhörd respekt för alla som nu vill gå hem och lägga örat på huvudkudden. Det var länge sedan jag begärde ordet, men jag ska göra mitt inlägg väldigt kort. Jag ska inte falla för frestelsen att föra en sjukvårdspolitisk debatt. Det lär vi få återkomma till om en vecka, alltså nästa tisdag. Stig, som tyvärr nu inte är inne i salen, vädjade ömsint om några synpunkter från mig, och därför tyckte jag att det var viktigt att gå upp i talarstolen.

Jag tycker att den debatt som har förts i kväll visar att faktiskt också oppositionen döljer ett antal möjligheter som ni har att vara med om att påverka. När jag gick in i det här uppdraget gjorde jag det med den utgångspunkten att vi skulle ha en rak och öppen dialog. Jag hade erfarenhet från den föregående mandatperioden av att det fanns många brister när det gällde en rak och öppen dialog. Jag ska inte uppehålla mig vid det, för det tjänar inte saken. Jag tycker bara att det är viktigt att fundera på hur man själv informerade oss när vi var i opposition innan man tar alltför stora ord i munnen.

Jag tycker också att vi har haft en rak och öppen dialog i hälso- och sjukvårdsutskottet. Den kan säkert bli mycket bättre – det är i alla fall min ambition – och vi har påbörjat ett konferensarbete med hälsopolitiska mål där jag hoppas att alla partier vill delta. Jag har också vid ett antal sammanträden ställt frågan om det finns saker som ni från oppositionen tycker att det är viktigt att få information om. Till detta har inte någon återkommit.

Jag tycker också att det är viktigt att vi när vi vid några tillfällen har tillsatt parlamentariska grupper spelar i samma division. Det förutsätter en rak och öppen dialog, inte pressmeddelanden under pågående diskussioner. Jag tycker att man ska fundera över detta också från oppositionen.

Det sista som jag vill säga – jag skulle kunna bli mycket mångordig, men jag har lovat att inte bli det – är att jag inte förstår när man säger att vi politiker inte fattar beslut. Vi har ett hälso- och sjukvårdsutskott som på varje sammanträde har mellan 40 och 50 ärenden där det fattas beslut. Vid samma bord där jag sitter och håller i klubban sitter också oppositionen och fattar beslut. Det är alltså klart att oppositionen är med om att fatta beslut. Annars vore det helt horribelt, och jag förstår inte vad vi annars gör på sammanträdena.

Vidare tycker jag att man blandar äpplen och päron. Det finns ett budgetbeslut som bygger på de geografiska beredningarnas underlag och det har däri avsatts ett antal anslag. Det pågår ett antal diskussioner och förhandlingar som förs av tjänstemännen. Det är inte så konstigt om verksamheten hör av sig under den processen. Jag tycker att det är helt naturligt. Så gick det till även under er tid. Sedan kan jag tillstå att det finns några ärenden där det har kommit för sent eller kanske inte alls i politiken. Det tar jag på stort allvar, och jag har ett resonemang med min förvaltning om hur det ska fungera i fortsättningen, men säg inte att ni inte får vara med och påverka!

Jag vet att ni inte tycker om den nya organisationen. Det accepterar jag. Men vi kommer inte att riva upp beslutet om den nya organisationen därför att ni inte vill delta i verksamheten. Nu pågår det långsiktiga sjukvårdsarbetet i beredningarna med budgetdirektiv för 2005, där flera av oppositionspolitikerna inte deltar i de beslut som nu skickas in för en långsiktig budget. Jag tycker att det är ett ypperligt tillfälle att vara med i arbetet.

Tack för ordet, och jag hoppas att ni får sova gott!

Anförande nr 40

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Inger Ros vill gärna veta vad man ska erbjuda. Vi får ju information, men vad jag undrar är vilka frågor vi som oppositionsföreträdare ska ställa, så att vi får information i tid och kan ställa krav på att få vara med om att fatta beslut. Problemet är att det fattas en hel del beslut som vi får reda på efteråt. Inger! Vem har fattat beslutet om att ambulanshelikoptern inte ska köra i sommar? Inte är det vi i hälso- och sjukvårdsutskottet. Vi fick bara en information om att det inte blir någon helikopter. Vem har fattat beslutet om att man ska halvera antalet akutbilar? Jag har inte varit med om att fatta det beslutet. Vem har tagit beslut om att närakuten på Sabbatsberg och Järva ska upphöra? Jag har sett pressmeddelanden från en tjänsteman. Vem har fattat beslut om att pappagrupperna ska upphöra?

Anförande nr 41

P i a L i d w a l l (kd): Herr ordförande, ledamöter! Ett universitetssjukhus av KUS storlek har ett enormt riskpanorama – ett jättesjukhus med 15 000 anställda. Vem kan hålla ordning på 4 999 arbetskamrater och en budget om ungefär 10 miljarder per år? Hur ska varje läkare känna när han skriver ut recept att han är en viktig kugge i ett sjukhus som också ska kunna gå ihop? Och vilken vikänsla hade ni tänkt skapa med KUS, detta jättesjukhus?

För att i framtiden på ett bättre sätt klara både ekonomi och vårdproduktion krävs faktiskt både en aktiv kostnadskontroll och möjligheter för personalen att överblicka och påverka sin arbetssituation. Därför tror jag mer på mindre och självständiga enheter, som ger bättre förutsättningar för en sådan utveckling.

Men det har ändå prövats en del fusioner, och i den fortsatta hanteringen av förändringsarbetet utgår jag faktiskt ifrån att den socialistiska majoriteten tar hjälp av de revisionsrapporter som finns om bland annat fusionerna i Västra Götaland. Det är ganska intressant läsning när man gör det.

Jag tycker ändå att det har tagits tillräckligt många beslut som inte har varit bra för sjukvården i vårt län. Ni bör och ska alltså egentligen nyttja de kunskaper som finns på närliggande områden. Det sägs att man blir klok av sina egna misstag men att man blir vis av att lära av andras.

Förändringsarbetet på KUS kommer att skapa motkrafter och konflikter i olika delar av organisationen. En av dem centrerar sannolikt kring den medicinska professionens värderingar och specialisternas revir när de ställs mot de ökade kraven på budget i balans.

Därför bör man lägga särskilt tonvikt vid i vilken utsträckning KUS kommunikationsstrategi – för en sådan ska väl finnas – integrerar värderingsaspekter och etik i pågående förändringsarbete. Jag skulle vilja skicka med det till majoriteten.

Att bli underkunnig om underliggande faktorer och det som ibland kännetecknas som kulturkompetens, helt enkelt det som sitter i väggarna, är nödvändigt för framgång. Men ni tänker uppifrån centralbyråkratiskt: snabbt och fort utan konsekvensbeskrivningar, och det är fel strategi. På HS och på KS finns det en historia och en geografi som inte ska underskattas och som personalen är mycket väl medveten om.

Avgörande för att skapa en uppslutning bland chefer och personal är att skapa en uppslutning och att besluten är ändamålsenliga, och det gäller långt ned i hierarkin. Det finns en fråga som vi kristdemokrater vill ställa och som vi kräver ett svar på. Bakgrunden är egentligen ett antal signaler som kommer från diverse håll. Det gäller till exempel utredningar om högspecialiserad vård. Hur många universitetssjukhus ska vi ha i Sverige för att bästa resultat ska uppnås? Ansvarsutredningens arbete lyfter fram regionfrågan. I andra delar av landet pratar man om regioner på ett helt annat sätt än vad vi i Stockholm gör. Närliggande är våra beslut om att flytta thorax och öron, näs och hals – verksamheter som finns på HS och som flyttas till KS.

Kan det vara så att ni tänker i termer av att minska forskningsverksamheten helt från Huddinge och koncentrera den till Solnasidan, och därmed göra Huddinge sjukhus till ett undervisningssjukhus av typen SöS och Danderyds sjukhus? Om det är på det viset ska den frågan diskuteras brett. Den ska då läggas fram på bordet, så att den verkligen blir tydlig. Det får inte vara som nu, att man kan ana en dold agenda.

Det här har betydelse om man vill få folk med sig. All energi ska satsas på rätt saker. Också det har betydelse om demokratin ska vara arbetssättet. När Kristdemokraterna och övriga borgerliga partier tar över efter nästa val önskar jag att de här stora frågorna om sjukvårdsstrukturen och annat är brett förankrade. Annars är faktiskt risken den att tidigare beslut rivs upp, och det har vi hört förut i dag. Jag menar att ni i majoriteten har ett väldigt stort ansvar för det.

Anförande nr 42

L e n a – M a j A n d i n g (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Det var ett tag sedan som också jag begärde ordet. Vi får väl se hur pass aktuellt det här är nu. Jag vill kommentera en del inlägg som har gjorts.

Vi ser från Miljöpartiet och majoriteten sammanläggningen mellan sjukhusen Huddinge och Karolinska till KUS som positiv. Den ger oss en unik möjlighet att utveckla styrsystemen och verksamheten vid de här sjukhusen. Vi har inte diskuterat det så väldigt mycket, men det finns oerhörda möjligheter i detta. Det handlar om att kunna sätta upp mål, jobba med strategifrågor, riskanalys, uppföljning, avvikelshantering samt forsknings- och utvecklingsfrågor.

Vi får faktiskt en helt annan möjlighet än tidigare att titta nära på det här, att arbeta med de här frågorna på kliniknivå, att jobba med chefsrollen, hur ansvaret för avdelningssektion och grupp ska se ut, att styra strukturellt långsiktigt och göra medarbetarna delaktiga i den här processen, vilket enligt min uppfattning också är KUS styrelses målsättning.

Jag tycker att vi måste ge mandatet till styrelsen för det här sjukhuset respekt. Den här gruppen måste ges respekt att arbeta, och den får kontinuerligt lägga fram rapporter som vi kan göra bedömningar av och sedan i den här församlingen lyfta fram knäckfrågor som vi behöver lösa.

Det här sjukhuset kommer att bli internationellt konkurrenskraftigt, och jag tycker att det är en oerhörd möjlighet. Vi får ett sjukhus i regionen som är ledande i Sverige. Vi får också en helt annan möjlighet att förändra strukturen mot en närsjukvård. Det har vi inte diskuterat så mycket här i dag, men i förlängningen kommer vi att kunna föra ut resurser i närsjukvården på ett helt annat sätt efter den här strukturförändringen. Det ser vi också som positivt.

Tidigare i dag frågade bland andra Chris Heister från Moderaterna om det fanns något annat sätt att få ihop de här besparingarna på. Fanns det över huvud taget något annat sätt att gå vidare än att lägga samman HS och KS för att få bra effekter i sjukvården? Vi känner ju till att ert svar på den frågan var den stora upphandlingen. Ni ville så att säga konkurrensutsätta akutsjukvården, på det sättet välja ut dem som skulle få det här sjukvårdsuppdraget och naturligtvis då också lägga ned vissa akutsjukvårdsenheter. Det är ett annat sätt att göra det här på, men det är inte vårt sätt.

Man ställer också frågan vad vi annars hade kunnat använda pengarna till. Ja, vi kan ju använda pengar till att genomföra en expansionspolitik och privatisera så mycket som möjligt på så kort tid som möjligt. Det var ert svar på den frågan under den förra mandatperioden. Tyvärr skyllde ni på riksdagen när pengarna inte räckte till för att göra det. Inte heller det är vårt val.

Birgitta Rydberg! Du var ju oerhört klar över att du ville se konkurrens. Du var ju med i den stora upphandlingen. Ni ville ju lösa frågan kring akutsjukvården genom att lägga in allting i en gigantiskt stor upphandling. Det var inte någon öppenhet och genomsynlighet kring det. Vi i den dåvarande oppositionen fick tyvärr inte någon information alls om detta under den förra mandatperioden.

Stig! Du sade att du tyckte att vi hade vägrat inse värdet av saklig information och debatt. Jag tycker att vi i varje situation försöker ge saklig information och föra en saklig debatt, men det är en process. Vi har fattat beslut om hur processen ska gå till, och jag tycker att vi ska respektera den. Det kommer sedan under resans gång att komma fram en massa information som ser olika ut ända tills man är helt klar över hur kostnadsbilden ser ut.

Det gick inte att fatta beslut i någon annan ordning när man hade ett krav på sig att finansiera 3,2 miljarder. Det är bara så att man måste respektera detta. Det fanns inte tid att genomföra några jättestora konsekvensutredningar, även om man kanske skulle ha velat ha det på det sättet.

En sak som jag också tycker är viktig att lyfta fram i det här sammanhanget är att frågan om övertalighet och omställningsåtgärder fortfarande är under beredning. Dialogen med verksamheterna är inte avslutad. Jag tycker inte att man så här tidigt ska dra slutsatser om vilka som blir övertaliga eller inte. Det här är en av de rapporter som vi kommer att se under resans gång tills det hela är klart. Jag tycker att det i det här läget är helt felaktigt att gå ut med pressmeddelande om att 1 300 eller 1 700 blir övertaliga eller vad man påstår. Det är att ge medborgarna felaktig information.

Visst har vi en organisation som vi kan arbeta mera med för att den ska bli ännu bättre. Vi har till exempel fört fram att man mer behöver utveckla ägarutskottets roll kring ägarstyrningen av våra sjukhus och andra aktiebolag som vi har i landstinget. Vi har en ganska långt gående delegation, där vi sätter ramarna och strukturen och tar strategiska beslut. Sedan ger vi med förtroende delegation till tjänstemännen att jobba med detaljerna. Det är möjligt att det ännu mer kan tydliggöras vad vi beslutar om och hur det ska ske. Vi kan visst föra en diskussion kring detta, men det har inte riktigt med sammanläggningen mellan HS och KS att göra utan det gäller mer våra övriga arbetsformer i landstinget.

Chris sade att vi vill genomföra en storfusion av något skäl. Jag tycker att våra skäl har framgått ganska tydligt. Det finns 3 S-rapporter och det finns en ganska klar vision om framtidens sjukvård både i majoritetens plattform och i de budgetbeslut som vi har tagit. Chris talar om nätverk och mångfald. Det låter nästan som samverkan, men vi vet att Moderaterna inte vill något annat än konkurrens och utförsäljning till aktiebolagsformen, så där ska man nog inte låta lura sig.

Ordförande, landstingsfullmäktige! Vi behöver en långsiktigt hållbar utveckling i Stockholms läns landsting. Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet är villiga att ta ansvar för att leda utvecklingen framåt mot just detta. Nu tas viktiga steg framåt mot en bättre styrning och uppföljning i Stockholms läns landsting. Vi säger inte att det inte kommer att finnas problem på vägen, men vi ser problemen som någonting som vi ska lösa, och det gör att åtminstone vi ser på utvecklingen framåt med god tillförsikt.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Nyman (kd): Det måste respekteras i en sådan här debatt. Egentligen skulle det kunna betraktas som en sakupplysning. Lena-Maj Anding sade här att Miljöpartiet, som då var i opposition, inte fick någon information om den stora upphandlingen. Jag ska berätta för Lena-Maj Anding att det i alla utskott, framför allt i allmänna utskottet i hälso- och sjukvårdsnämnden, kontinuerligt varje månad gavs en rapportering om arbetet i den förestående upphandlingen. Fanns det en miljöpartist närvarande gavs informationen på samma villkor till vederbörande. Jag vet att den miljöpartist som då satt i HSU var med mycket flitigt och tog del i samtalet. Informationen var alltså fullödig i den meningen att majoritet och opposition fick samma information i alla de lägen där besluten togs, och det är det som vi har efterlyst i den här debatten för övrigt.

Anförande nr 44

M a r g a r e t a C e d e r f e l t (m): Timmen är sen, och jag ska inte bli mångordig, men jag måste säga att flera av majoritetens företrädare för mig har framstått som väldigt maktfullkomliga, och det är just därför som vi har den här debatten i kväll. I vanlig ordning kan jag inte låta bli att reagera när Anders Lönnberg börjar prata om varför vi har det här mötet i kväll och om varför medelålders och äldre personer har kallats in. Det är inte därför att de inkallade är medelålders och äldre utan därför att det är en politiskt vald församling som har till uppgift att besluta.

Sedan har det varit diverse turer fram och tillbaka, men de argument som majoriteten har framfört här i kväll och det sätt som de har framförts på gör att jag känner mig ännu mer stärkt i att det inte är ett demokratiskt förfaringssätt som vi nu har i landstinget. Man talar bara om hur det var under den förra mandatperioden, och från vår sida talas det om mandatperioden dessförinnan. Detta leder inte framåt.

Jag vill tala om hur det är just nu. Jag upplever som fritidspolitiker, som ledamot i landstingsstyrelsen, i ägarutskottet och i personalberedningen och här i landstingsfullmäktige att vi inte har en tillfredsställande beslutsordning. Ni har sagt att ni ska se över distributionen av handlingarna. Jag får fortfarande inte handlingarna i tid.

Vad till exempel gäller de handlingar i landstingsstyrelsen som rörde KUS var det jättebra. Där fick jag handlingarna på bordet. Annars brukar jag få handlingarna dagen efter med posten. Vad är detta för sätt att fatta beslut på? Se till att vi har ordentligt beslutsmaterial, så att vi kan läsa vad det handlar om! Jag tycker att det är ett krav som man kan ställa.

Det uppträdande som majoriteten har visat kan stämma rätt bra med ett citat från en känd företrädare för majoriteten som har sagt: Allt det du säger ska vara sant, men du behöver inte säga allt som är sant. Vem har sagt det? Ja, det är inte Anders Lönnberg, utan det är Göran Persson.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Nylund Watz (s) 2:1, 7
Landstingsrådet Heister (m) 2:2, 8, 14, 21, 26, 28, 31
Landstingsrådet Rydberg (fp) 2:3, 9, 22, 25, 40
Landstingsrådet Sevefjord (v) 2:4, 10
Landstingsrådet Nyman (kd) 2:5, 11, 23, 29, 43
Landstingsrådet Cedrenius (mp) 2:6, 12, 19
Landstingsrådet Larsson, 2:13, 15, 17, 36
Landstingsrådet Wennerholm (m) 2:16, 18
Lönnberg Anders (s) 2:20, 24, 27, 30, 32
Helmerson Gunilla (m) 2:33
Gustafsson Georg (s) 2:34
Landstingsrådet Wallhager (fp) 2:35, 38
Landstingsrådet Berger Kettner (s) 2:37
Landstingsrådet Ros (s) 2:39
Lidwall Pia (kd) 2:41
Anding Lena-Maj (mp) 2:42
Cederfelt Margareta (m) 2:44